

Kooskõlastustabel sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse juurde

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukoda	<p>1. 9) paragrahvi 79 lõike 3 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt: 2 „1) isik ei kasuta igapäevaelu toetamise teenust, töötamise toetamise teenust, toetatud elamise teenust ja päeva- ja nädalahoiuteenust vähemalt minimaalses mahus kuni kaks kuud järjest või kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust kuni kaks kuud järjest – aja eest, millal isik teenust ei kasutanud, kuid kõige rohkem nelja kuu ulatuses ühe aasta jooksul; <u>Täpsustus:</u> SHS muutmise seletuskirjas on kirje, et jooksva aasta ehk aluseks on isiku teenusele suunamise kuupäev, mis on aasta arvutamise aluseks. Antud lõigus jääb arusaamatuks, mida üks aasta tähendab? Kas kalendriaasta või jooksev aasta. Ettepanek; teenusele suunamisest arvates ühe aasta jooksul.</p> <p>2. 6) paragrahvi 73 täiendatakse lõikega 51 järgmises sõnastuses: „(51) Päeva- ja nädalahoiuteenust saama suunatud isiku omaosaluse maksimaalne maksumus on 284 eurot kalendrikuus.“; Ettepanek; statsionaarsete erihoolekandeteenuse saajate omaosalustasu võiks siduda pensioni tõusuga. Selgitus; pensionid on tõusnud kiiremini kui omaosaluse summa, isikutele koguneb kontole raha, mida nad ei kasuta, eestkostjad ei ärgita <i>paremaid kingi</i> ostma, raha muudkui koguneb. Samas teenuse osutajal kallineb küte ja elekter, kuid lisa küsida ei tohi, ainult eriliste lisahüvede korral. Kindlasti annab regulatsiooni viia elumuutustega kooskõlla.</p>	<p>1. Arvestatud. Seletuskirja täpsustatud: Muudatuse kohaselt on edaspidi teenuse kasutamata jätmise aja arvestuse aluseks suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäev, mitte kalendriaasta.</p> <p>2. Selgitame. Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik on kohustatud tasuma omaosaluse (OS) toitlustamise ja majutamise eest. Isikule peab pärast OS, tulumaksu, töötuskindlustusmaksu ja kogumispensioni makse tasumist jääma isiklikuks kasutamiseks vähemalt 15 protsenti tema tuludest (nt töövõimetoetusest, sotsiaalmaksuga maksustatavast muust tulust). Kui ei jää, hüvitatakse isiku eest OS maksimaalsest maksumusest puudujääv osa Sotsiaalkindlustusameti (SKA) eelarve kaudu. OS määra on muudetud 2016. aastal, 2020. aastal ning 2022-2023. aastatel. 2024. aastal on OS maksimaalseks tõusuks võrreldes 2023. aastaga 15%.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>3. 23) paragrahvi 101 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „6) täisealisele isikule ei osutata samal ajal igapäevaelu toetamise teenust, töötamise toetamise teenust, toetatud elamise teenust, kogukonnas elamise teenust ega päeva- ja nädalahoiuteenust;“; Ja Sotsiaalhoolekandeleaste statistiliste aruannete koostamise nõuded, andmete koosseis ja esitamise kord” Vastuolu; töötamise toetamise teenuse osutamine välistatud, kuid statistikas on reana täitmist nõudev rida. Palun muuta statistika nõuded teenuse osutamise nõuetega kooskõlla.</p> <p>4. § 99². Riigieelarvest rahastatavat päeva- ja nädalahoiuteenust saama õigustatud isikud § 72 lõikes 2 nimetatud isikul, kes vastab järgmistele tingimustele: 1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja mõõdukas, raske, sügav või muu täpsustatud või täpsustamata intellektipuue; Ettepanek; olemasolevale loetelule F72-F78 lisada loetelusse F80 ja F10. paraku on nende diagnoosidega isikute arv teenust vajavate inimestena kasvavas suunas. Ja kuna need F-d saavad vähe toetvat teenust (KE teenuse osutajad ei võta teenusele) siis kasvatavad nad ööpäevaringse hoolduse ja sundravi mahtu.</p>	<p>OS tõusu planeerimisel võetakse arvesse rahvapensioni ja osalise töövõimega seotud töövõimetoetuse määra, tarbijahinnaindeksit jms. Kuna SKA-I on kohustus hüvitada teenuse saajatele OS puudujääv osa, sõltub OS tõstmise määr osaliselt ka SKA eelarvest (kas vahendid hüvitamiseks on eelarves olemas) ning seetõttu ei ole OS määra seni otseselt pensioni tõusuga seotud, kuid oleme sellist võimalust kaalunud ja tulevikus sellist sidumist ei välista.</p> <p>3. Arvestame tähelepanekuga. Viidatud määruse kavand on indikatiivne. Selle lõplik versioon 2025. aastaks koostatakse ja seejärel kooskõlastatakse 2025. a alguses.</p> <p>4. Ei arvestata. RHK-10 kohaselt tähistab psüühikahäirete diagnoosigrupis alampeatükk F80-F89 psühholoogilise arengu häired ehk psüühilise arengu spetsiifilisi häireid. F80 tähistab kõne ja keele spetsiifilisi arenguhäired. Selle diagnoosiga inimesed on päeva- ja nädalahoiuteenusele õigustatud juhul, kui neil on tuvastatud ka intellektipuue. Eeldame siiski, et peate silmas samasse diagnoosigruppi kuuluva diagnoosi F84. (pervasiivsed arenguhäired ehk autism) lisamist õigustatuse aluseks. Autismidiagnoosiga isikute arv on kasvutrendis ja sellele sihtgrupile (äärmuslikult kahjustava käitumisega autistidele) on loodud ka spetsiifilisi erihoolekandeteenuseid. Päeva- ja</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
		<p>nädalahoiuteenus on suunatud äärmusliku toetusvajadusega inimestele, kellel on mõõdukas, raske, sügav või muu täpsustatud või täpsustamata intellektipuu. Kui inimesel lisaks eelmainitule on ka F84 diagnoos, on ta teenusele õigustatud. Autistidele, kellel lisaks ei ole intellektipuu, me kahjuks teenust laiendada ei saa, kuna uue teenuse eelarve jääb samale tasemele käeoleva aastaga, st lisakohti luua ei saa. Eelarvevõimaluste paranedes võtame teie ettepaneku kaalumisele.</p> <p>RHK-10 alampeatükk F10-F19 tähistab psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäireid (sh F10. Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäireid). SHS § 72 lõike 2 punkti 2 kohaselt ei rahastata riigieelarvest erihoolekandeteenuse, välja arvatud kohtumääruse alusel ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamist, isikule, kellel on sõltuvus alkoholist või narkootilisest ainet põhivaigusena.</p> <p>2024. aasta sügisel alustatakse koostöös tervisvaldkonnaga teenuse disainiga, et tulevikus katsetada komorbiidselt esinevate häiretega (psüühikahäire ja sõltuvushäire) inimeste toetamist. Hetkel ei sisalda tegevusjuhendajate õppekava sõltuvushäirega inimeste toetamiseks vajalikke oskusi.</p>
Eesti Linnade ja Valdade Liit	<p>1. Eelnõuga täiendatakse sotsiaalhoolekande seadust (SHS) päeva- ja nädalahoiuteenuse regulatsiooniga. Eeldatavasti on päeva- ja nädalahoiuteenuse näol tegemist sotsiaalset laadi teenusega, mis kuulub käibemaksuseaduse § 16 lg 1 punkti 4 alusel käibemaksuga mittemaksustatava teenuse alla ja sellisel juhul vajab käibemaksuseadus täiendamist.</p> <p>2. SHSi lisatavas § 99¹ lõikes 2 on loetletud, mida teenuseosutaja on kohustatud päeva- ja nädalahoiuteenusele suunatud isikule pakkuma, lähtudes isiku vajadustest ja suunamisotsuses</p>	<p>1. Arvestatud. Eelnõud ja seletuskirja täiendatud. Täname tähelepanu juhtimast.</p> <p>2. Mitte arvestatud. SHSi lisatavas § 99¹ lõikes 1 on kirjeldatud, et päeva- ja nädalahoiuteenus on isiku vajaduspõhine hooldamine ja</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>nimetatud teenuse saamise eesmärgist. Kuna teenusele suunatakse suure toetusvajadusega inimesed, kellel on sageli raskusi füüsilise liigutamise ja liikumisega, siis tuleks lisada loetelusse ka füüsilise tervise ja liikumisega seotud tegevused.</p> <p>3. SHSi lisatava § 99² punkti 3 kohaselt on õigus saada päeva- ja nädalahoiuteenust täisealisel isikul, kelle toetusvajaduse hindamisel on olulistes eluvaldkondades tuvastatud äärmuslik abi ja toetusvajadus ning päeva- ja nädalahoiuteenuse vajadus vähemalt kümnel ööpäeval kuus minimaalselt kuus tundi ööpäevas. Arvestades et omavalitsuse sotsiaaltöötajad nõustavad abivajajaid ja annavad neile infot ka erihoolekandeteenuste kohta, palume täpsustada, millised on punktis 3 nimetatud olulised eluvaldkonnad.</p>	<p>arendamine koos majutuse ja toitlustamisega, et võimaldada teenust saada suunatud isikul jätkata elamist kodus, tagada tema iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ja turvaline keskkond teenuseosutaja territooriumil. Lõike 2 punktis 9 on toodud, et teenuseosutaja peab mh viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud päeva- ja nädalahoiuteenuse eesmärkide saavutamiseks.</p> <p>Tegevusjuhendajate baasõppekava sisaldab peamiste tövõtete omandamist igapäevases hoolduses ning päeva- ja nädalahoiuteenusel töötava tegevusjuhendaja täienduskoolituse kava raames käsitletakse asendravi, ergonoomikat, abivahendite kasutamist ja keskkonna kohandamist vastavalt teenust saava isiku vajadustele. Siiski ei ole tegevusjuhendajate ettevalmistus piisav spetsiifiliste füüsilise tervise ja liikumisega seotud tegevuste planeerimiseks. Küll aga on tegevusjuhendajad kindlasti valmis järgima nt füsioterapeudi koostatud liikumiskava või määratud asendravi, kui neid selleks juhendatakse.</p> <p>3. Selgitame.</p> <p>Erihoolekandeteenusele õigustatuse ja abimeetmete sobivuse üle otsustamisel hindab hindaja kaalutusotsuse alusel isiku eripäradest ja vajadustest lähtuvalt tema toimetulekut 7 olulises eluvaldkonnas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sotsiaalsed suhted; - vaimne tervis; - füüsiline tervis; - hõive; - vaba aeg ja huvitegevus; - elukeskkond; - igapäevatoimingud.

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>4. Sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt kohustub Sotsiaalkindlustusamet (SKA) lepinguga hüvitama erihoolekandeteenuse osutajale iga kuu erihoolekandeteenuse osutamise kulud kuni seadusega kehtestatud maksimaalses ulatuses. Eelnõuga sätestatakse, et SKA võib lisaks hüvitada erihoolekandeteenuse osutajale teatud mahus ka kasutamata erihoolekandeteenuse päevade kulud. Küsimusi tekitab sõnastus „võib hüvitada“. Seletuskirjas puudub selgitus, millisel juhul võib SKA kasutamata teenuse päevade hüvitamisest keelduda. Segadust tekitab seegi, et erihoolekandeteenuse osutajale, kes osutab teenust kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikutele, võib SKA hüvitada täitmata erihoolekandeteenuse koha kulud. Palume täpsustada, kas eelnõuga kavandatud muudatus reguleerib täimata kohtade eest hüvitamist või olukordi, kus teenusele suunatud isik ei kasuta teenust.</p>	<p>Hindamiseks kasutatakse abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendit. Samuti hinnatakse erihoolekandeteenuse osutamise lõpphinnangus inimese toimetulekut samades olulistes eluvaldkondades.</p> <p>Hindamisvahendi, kust silmas peetud olulised eluvaldkonnad kirjas, leiab siit.</p> <p>4. Selgitame.</p> <p>Päeva- ja nädalahoiuteenuse eesmärk on pakkuda teenuse vajajatele võimalust teenust kasutada võimalikult paindlikult, vastavalt vajadusele kuni 23 ööpäeva kuus. Teenuseosutaja peab töötajate palga jms tasuma ka juhul, kui isik kasutab teenust näiteks 15 päeva kuus. Teenuse osutajalt oodatakse valmisolekut pakkuda teenust ka lühiajalise etteteatamisega (nt kui teenusele suunatud inimesel tekib ootamatult vajadus). Sellisel põhjusel võib SKA teenuseosutajale teenusele suunatud inimese poolt kasutamata päevade eest hüvitada kuni 65% teenuse maksimaalsest maksumusest.</p> <p>Eelnõu sõnastuses kasutatakse sõna „võib“ taotluslikult- juhul, kui inimene, kelle puhul on tuvastatud päeva- ja nädalahoiuteenuse vajadus, kasutab teenust maksimaalsest võimalikust vähem, võib SKA teenuseosutajale hüvitada kuni 65% teenuse maksumusest. Siinkohal jätab riik endale õiguse kasutama päevade eest mitte tasuda, kui selleks on vajadus. Tegu ei ole riigi absoluutse kohustusega. Näiteks juhul, kui SKA eelarve vahendid on konkreetses olukorras tarvilik suunata mujale (nt mõne teenuskoha juurde loomiseks vms).</p> <p>Sarnane sõnastus on kasutusel ka ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul kohtumääruse alusel, kus SKA-l samuti ei ole kohustust, kuid võib teenuseosutajale hüvitada kuni 95% teenuse maksumusest täitmata kohtade puhul (vt SHS § 79 lg 1¹). Kohtumäärusega teenuse puhul on oluline aidata teenuseosutajal</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>5. Täitmata teenuskohtade ja kasutamata teenuse eest 65-95 % hüvitamisel ning pidades silmas seda, et erihoolekandeteenuse osutamise kohtadele on aastatepikkused järjekorrad, teeme ettepaneku selgitada, kuidas välditakse tulevikus olukorda, millele viidatakse seletuskirjas: „SKA koostatud analüüsist selgus, et SKA tasus mitmele teenuseosutajale suurema summa selle aja eest, mil konkreetne inimene teenust ei kasutanud, kui selle aja eest, mil ta teenust kasutas.“ Eelnõuga kavandatud kohtade igaks juhuks hoidmine ja rahastamine tekitab ebavõrdset kohtlemist: need, kes on jõudnud teenusele, saavad seda kasutada väga paindlikult, kuid samas on palju neid, kes ootavad aastaid õige teenuse järjekorras ja jäävad seetõttu ilma vajalikust abist.</p> <p>6. Liidu liikmetelt saadud tagasiside kohaselt ei olda nõus seletuskirja selgitusega, et inimesed, kes vajavad teenust vähem kui kümnel päeval kuus minimaalselt kuus tundi päevas, saavad vajaliku toe, kasutades KOVi teenuseid (koduteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, päevahoid, intervallhoid jt) või riigiteenustest igapäevaelu toetamise teenust. Omavalitsused leiavad, et sellisel kujul on tegemist KOVile lisanduva ülesande andmisega, sh vajalike</p>	<p>juba loodud, kuid ajutiselt täitmata kohti säilitada, kuna teenusevajaduse tekkides tuleb inimene suunata kohtumääruse alusel teenusele viivitamatult.</p> <p>Tuleb siiski märkida, et SHS kehtimise ajal ei ole SKA seni kordagi keeldunud ei täitmata kohtade maksumuse hüvitamisest kohtumäärusega teenuse puhul, ega ka päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul (igapäevaelu toetamise teenuse diferentseeritud hinnaga pakkumisel) kasutamata päevade eest ja loodetavasti saab ka edaspidi teenuseosutajatele kulud hüvitada.</p> <p>5. Selgitame.</p> <p>Eelnõuga planeeritav tingimus, et päeva- ja nädalahoiuteenusele õigustatuse üheks aluseks on teenuse vajadus vähemalt 10 päeval, ongi planeeritud tasakaalu loomise eesmärgil, et teenusele pääseksid äärmusliku toetusvajadusega inimesed ja samas säiliks neile teenuse paindliku kasutamise võimalus. Teenuskohtade nappuse ja alarahastuse vaatest ei saa lubada olukorda, kus teenuseosutajale tasutakse rohkem aja eest, mil tema juurde suunatud inimene teenust ei kasuta, kui aja eest, mil inimene teenust kasutab. SKA arvutused näitasid, et minimaalseks piiriks, mil selline olukord kaob, on 10 päeva kuus.</p> <p>6. Arvestatud osaliselt.</p> <p>Nagu eelmises punktis selgitatud, näitasid SKA arvutused, et minimaalseks teenuse kasutamise piiriks, et SKA ei tasuks teenuseosutajale rohkem aja eest, mil tema juurde suunatud inimene teenust ei kasuta, kui aja eest, mil inimene teenust kasutab, on 10 päeva.</p> <p>Päeva- ja nädalahoiuteenus loodi diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenusena aastal 2018. Sooviti luua isikukeskset ja paindlikku teenust, kuid kahjuks riigieelarve ei</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>ressursside eraldamiseta ja püüdega vähendada erihoolekandeteenuste järjekordi. Kuna päeva- ja nädalahoiuteenuse sihtrühmaks on äärmusliku toetusvajadusega inimesed, kellel on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja mõõdukas, raske, sügav või muu täpsustatud või täpsustamata intellektipuue, siis on põhjendamatult suunata isik KOVi teenusele seetõttu, et ta vajaks päeva- ja nädalahoiuteenust näiteks üheksal päeval kuus 5 tundi päevas.</p>	<p>võimalda jätkata teenuse pakkumisega varem kehtinud tingimustel olukorras, kus erihoolekandeteenustele on pikad järjekorrad ja paljud teenuse vajajad jäävad ilma vajalikust abist. Tulenevalt ELVL ja EPIK tagasisidest muutsime siiski eelnõus õigustatuse aluseid- loobusime päevas vajatavate tundide arvust. Lisasime eelnõusse ka kohanemisaja võimaluse:</p> <p>„§ 99³. Nõuded päeva- ja nädalahoiuteenusele (2) Kuus kuud esmakordses suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäevast arvates on kohanemisaeg, mille kestel võib käesoleva seaduse § 99¹ lõikes 2 nimetatud tegevusi päeva- ja nädalahoiuteenust saava isiku suhtes ellu viia vähem kui kümnel päeval kuus.“.</p> <p>2022. aasta andmetele tuginedes võib muudatus puudutada maksimaalselt 23 seni teenust kasutanud inimest, kes kasutasid teenust aasta jooksul mõnes kuus vähem kui 10 päeva. Kõigi seniste teenusekasutajate abi- ja toetusvajaduse hindab SKA üle ja loodame, et koostöös KOV-idega leitakse sobiv lahendus neile inimestele, kes vajavad teenust alla kümne päeva kuus. On tõenäoline, praeguste teenusesaajate seas on ka neid, kes võimalusel kasutavad teenust senisest rohkem, st vähemalt 10 päeva kuus.</p> <p>Loodame, et väiksema abivajadusega inimesed saavad hädavajaliku toe KOV poolt pakutavate teenuste läbi (nt isikliku abistaja-, tugiisiku, koduteenus, täiealise isiku hooldus) või riigiteenustest igapäevaelu toetamise teenust kasutades ning päeva- ja nädalahoiuteenusega jätkab riik spetsiifilise ja äärmusliku abivajadusega inimeste toetamist. Ühe lahendusena võib inimene jätkata praeguses, väikeses mahu teenuse kasutamist teenuseosutaja juures, kuid sel juhul ei kata kulusid enam riik, vaid KOV või inimene ise.</p> <p>Muudatustega seoses muutub erihoolekandeteenuste osutamiseks ette nähtud riigieelarve kasutamine</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>7. Lähtudes sellest, et teenusega soovitakse toetada päeva- ja nädalahoiuteenuse klientide lähedasi, teeme ettepaneku osutada teenust kuupõhiselt: 60 tundi kuus, mitte 6 tundi päevas. Peredel on paindlikud vajadused, näiteks tuuakse teenuse kasutaja teenusele vastavalt pereliikme töögraafikule, muul ajal püütakse kodus hakkama saada. Samuti tuleks säilitada teatav paindlikkus teenuse kasutamise minimaalse mahu osas.</p> <p>8. Kehtiv erihoolekandeteenuse rahastamise määrus sätestab eelnõuga reguleeritavale teenusele erineva hinna, sõltuvalt sellest, kas teenust osutatakse päevasel ajal või ööpäev läbi. Pidades silmas erihoolekandeteenuse pidevat alarahastust, palume kaaluda, kas on põhjendatud maksta edaspidi võrdselt kõrgema tariifi järgi, sõltumata sellest, kas isik vajab ööbimist või mitte.</p> <p>9. Eelnõuga kohustatakse päeva- ja nädalahoiuteenuse osutajat tagama voodikohad vastavalt samal ajal teenust saavate isikute arvule. Leiame, et voodite hulk peaks vastama reaalsele vajadusele. Kui statistika näitab voodikohtade täitumist 50% ulatuses, siis tuleks tagada just selles mahus voodikohti ja</p>	<p>eesmärgipärasemaks ja tagab teenused rohkematele äärmusliku toetusvajadusega teenusevajajatele, kes seni olid kohtade puudusel sunnitud ootama erihoolekandeteenuse järjekorras. On väga tõenäoline, et osad järjekorras ootajad kasutavad samal ajal KOV poolt pakutavad teenuseid.</p> <p>7. Arvestatud osaliselt. Vt eelmist punkti.</p> <p>8. Arvestatud. Eelnõu tagasisidet arvestades plaanitakse kehtestada päeva- ja nädalahoiuteenusele kaks hinda sõltuvalt sellest, kas teenusesaaja teenust kasutades ööbib või mitte. Hinnad vastavad praegu diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse hinnale, mida tasutakse juhul, kui teenust osutatakse suures mahus hooldust, järelevalvet ja kõrvalabi vajavale inimesele, 2025. aastal on nendeks summadeks prognoositud 51 eurot päevase teenuse kasutamise ja 75 eurot ööbimisega teenuse kasutamise puhul.</p> <p>9. Arvestatud. Eelnõu tagasisidet arvestades muutsime eelnõus päeva- ja nädalahoiuteenuse osutaja kohustusi nii, et teenusosutaja on kohustatud tagama voodikohad vastavalt samal ajal teenust saavate isikute vajadustele (mitte arvule) (SHS § 99³ lg 4 p 1). Kuna tegu on äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestega, tuleb igale teenust kasutavale inimesele vajaduse korral siiski tagada voodikoht. See tähendab seda, et teenuse osutamise</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>personali ja kui majutuse kasutamise trend on kasvavas suunas, siis suurendatakse ka voodikohti. Täpsustamist vajab, kas on võimalik, et teenuseosutaja osutab teenust ainult päevasel ajal ja neile isikutele, kes ei vaja ööbimist ja kas sellisel juhul on voodikoha tagamise kohustus vastavalt samal ajal teenust saavate isikute arvule, põhjendatud. Paindlik lähenemine aitaks vältida ebamõistlikke kulutusi.</p> <p>10. Eelnõu muudatustega tõuseb teenuse osutamiseks nõutav tegevusjuhendajate arv ja ettevalmistusnõue. Seletuskirjas puudub ülevaade, kas teenuse osutajad on selleks valmis.</p>	<p>ruumides peab olema piisavalt ruutmeetreid, et juhul kui kõik samal ajal teenust saavad isikud vajavad voodit, vastavad ruumid sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 75 „Tervisekaitse nõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ sätestatud ruuminõuetele.</p> <p>10. Selgitame. Eelnõuga lisatavas SHS §-s 99⁴ on sätestatud nõuded päeva- ja nädalahoiuteenust vahetult osutavatele töötajatele. Ööpäev läbi peab teenuseosutaja tagama 12 teenusesaaja kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu, väljaspool ööaega vastavalt inimeste vajadustele rohkem. Öisel ajal võib ühe tegevusjuhendaja asendada hooldustöötajaga. Seega, kui varem oli (igapäevaelu toetamise diferentseeritud hinnaga teenuse puhul) nõutud üks tegevusjuhendaja kümne inimese kohta, siis edaspidi peab teenuseosutaja olema valmis päevasel ajal tagama kahe või enama tegevusjuhendaja kohalolu 12 inimese kohta. Nõuded töötajate arvule on tulevikus sarnased äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele ööpäevaringse teenuse osutamisele kehtestatud nõuetega (teenuseosutaja tagab 15 teenust saava inimese kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning vastavalt inimeste vajadustele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku väljaspool ööaega), kuid tulenevalt teenuse osutamise iseloomust – teenusesaaja ei saa teenust järjest –, on vaja suurendada teenuse osutamiseks nõutavat tegevusjuhendajate arvu. SKA andmetel on teenuseosutajad seni diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenusel taganud 15 teenust saava inimese kohta vähemalt ühe töötaja ööpäevaringse kohaloleku päevasel ajal vastavalt teenuse saajate vajadusele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>11. Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt on isiku elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus kohustatud tagama teenuseosutaja kasutuses või omandis olevate ruumidega seotud kulude katmise kohaliku omavalitsuse kehtestatud ulatuses. Palume täpsustada, millise kohaliku omavalitsuse – kas isiku elukohajärgse või teenuskoha asukoha järgse – kehtestatud ulatuses on elukohajärgne omavalitsus kohustatud kulusid katma. Lisaks soovitame kaaluda sõna "elukohajärgne" asendamist sõnaga</p>	<p>Muudatusega seoses peavad teenuseosutajad vajaduse korral leidma täiendavat personali. See võib tekitada ebasoovitavaid mõjusid teenuseosutajaile, kuid on vajalik teenuse kvaliteedi tagamiseks.</p> <p>Päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisel sätestatakse tegevusjuhendajatele samad ettevalmistusnõuded, mis kehtivad ööpäev läbi äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele teenuseid osutavatele tegevusjuhendajatele. Nõuded on sätestatud sotsiaalkaitseministri 26. aprilli 2022. a määruses nr 38 „Tegevusjuhendaja ettevalmistusnõuded ja nõuded koolitusele“, mida seoses käesoleva eelnõuga muudetakse. SKA andmetel oli 01.02.2024 seisuga kokku 23 diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse osutajat, kellest viis osutavad ainult diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust. Enamik diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust osutavatest tegevusjuhendajatest on vajaliku täienduskoolituse läbinud. Töötajatel, kellel täienduskoolitus läbimata (neid on SKA andmetel maksimaalselt 5%), tuleb see läbida enne, kui teenuseosutaja päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisega alustab.</p> <p>11. Arvestatud osaliselt.</p> <p>Eelnõus olev uus sõnastus: „Isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud tagama teenuseosutaja kasutuses või omandis olevate ruumidega seotud kulude katmise kohaliku omavalitsuse kehtestatud ulatuses.“</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>"rahvastikuregistrijärgne". Sõna „elukohajärgne“ viitab paigale, kus inimene elab, kuid mis ei pruugi olla tema rahvastikuregistrijärgne elukoht. Seletuskirja lk 28-29 on korduvalt märgitud, et kohalik omavalitsus peab katma igapäevaelu toetamise teenuse ruumide kulud. Segaduse vältimiseks palume täpsustada, et kulud kaetakse kohaliku omavalitsuse kehtestatud ulatuses, see tähendab, et omavalitsusel on õigus otsustada, kui suures osas ta nimetatud kulusid katab.</p> <p>12. Eelnõuga luuakse rahvastikuregistri seaduses elukoha registreerimisel erisus neile inimestele, kelle registreeritud elukohaks on jäänud erihooldekandeaustuste reorganiseerimise käigus suletud hooldekodu (või selle asukoha KOV). Muudatusega saab nende inimeste uue elukoha KOV õiguse registreerida inimese elukohta KOVi/linnajaos täpsusega, kuna nende eelmist elukohta enam ei eksisteeri. Seletuskirjas on märgitud, et muudatus puudutab vaid neid inimesi, kes on endiselt erihooldekandeaustuses. Arusaamatuks jääb, miks ei laiene kavandatud muudatus ka neile, kelle elukohaks on rahvastikuregistris märgitud suletud erihooldekodu, kuid käesoleval ajal on teenusel üldhooldekodus. Seletuskirjas toodud selgitus: „Üldhooldusele paigutatakse reeglina eakad inimesed, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes enam toime tulla. Neile inimestele teenuse osutamise eesmärk on tagada turvaline keskkond ja toimetulek üldhooldusteenust osutavas asutuses“ kirjeldab teenusel olevaid kliente, kuid ei põhjenda, miks ei tekitata võimalust nende elukoha aadressi korrigeerimiseks. Lahendamata jääb ka olukord, kus isiku elukohaks registreeritakse viibimiskoha erihooldekandeaustuse asukoht, kuid seoses vanaduspensioniga eaga viiakse ta üle üldhooldekodusse teise asutusse või KOVi. Kuna käesolev</p>	<p>12. Arvestatud.</p> <p>Eelnõud muudeti nii, et KOV-id, kus asuvas ööpäevaringset sotsiaalteenust osutavas hooldekandeaustuses (eri- või üldhooldekodus) elavad inimesed, kes on registreeritud enne 2019. aastat ööpäevaringset erihooldusteenust osutavasse hooldekandeaustusse, mis on erihooldekodude reorganiseerimise käigus suletud, hakkavad nende inimeste elukoha aadressina rahvastikuregistrisse kandma selle KOV-i/linnaosa aadressi, mis on seni kantud tema viibimiskohana rahvastikuregistrisse.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>muudatus üldhooldekodu kliente ei puuduta, jääb nende elukohaks rahvastikuregistris vale aadress. Õige on seletuskirja väide, et osa töötava inimese tulumaksust laekub sellele KOVile, kuhu ta on registreerinud elukoha, mitte viibimiskoha. Juhime tähelepanu sellele, et KOVile hakkab laekuma ka osa pensionilt arvestatud tulumaksust.</p> <p>13. Seletuskirjas ja eelnõus on vastuolu: seletuskirja lk 18 on märgitud: „Inimesed, kes on registreeritud enne 2019. aastat ööpäevaringset erihooldusteenust osutavasse hoolekandetasutusse, mis on erihooldekodude reorganiseerimise käigus suletud, saavad õiguse kanda rahvastikuregistrisse elukoha aadressina selle KOVi/linnaosa, kus inimene viibib ööpäevaringset sotsiaalteenust osutavas erihooldekandetasutuses ja mis on kantud tema viibimiskohana rahvastikuregistrisse“, kuid seaduse eelnõus sätestatakse, et hoolekandetasutuse aadress kantakse rahvastikuregistrisse isiku elukoha aadressina kohaliku omavalitsuse algatusel. Seletuskirja lk 22 täpsustatakse, et elukohaandmete muudatused tehakse KOVi algatusel.</p> <p>14. Menetletava eelnõuga luuakse päeva- ja nädalahoiuteenus ühele sihtrühmale, kes seni on kasutanud igapäevaelu toetamise teenust, mille eest on teenuseosutajale tasutud kõrgemas määras (diferentseeritud hind). Käesoleva muudatusega jääb endiselt täpsemalt reguleerimata teenuse osutamine autismispektriga täisealistele isikutele, kellel on erihooldekandeteenuse rahastamise</p>	<p>13. Arvestatud. Seletuskirja on täpsustatud: Eelnõuga RRS-i lisatavast §-st 112⁵ tulenevad elukohaandmete muudatused tehakse rahvastikuregistrisse KOV-i algatusel RRS 11. peatüki kohaselt. Elukohaandmete muudatused teeb KOV, kus asub sel hetkel isiku viibimiskoht. Kuna RRS § 112⁵ kohaldamise eeldused on võimalik teha kindlaks rahvastikuregistri andmete alusel, saab KOV vajalikud andmed rahvastikuregistrist. Selleks annab Siseministeerium muudatuse jõustumise järel oma otsusega KOV-idele juurdepääsu vajalikele rahvastikuregistri andmetele – nende isikute andmetele, kelle elukohaandmed tuleb KOV-il tulenevalt RRS §-st 112⁵ kanda KOV-i algatusel rahvastikuregistrisse. Andmed väljastab KOV-idele Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (SMIT). Ööpäevaringset erihooldekandeteenust osutanud hoolekandetasutuste kohta, mis on alates 2007. aastast erihooldekandetasutuste reorganiseerimise käigus suletud, saadakse andmete väljastamiseks vajalik teave SKA-lt.</p> <p>14. Selgitame. Autismidiagnoosiga isikute arv on kasvutrendis ja sellele sihtgrupile (äärmuslikult kahjustava käitumisega autistidele) on loodud ka spetsiifilisi erihooldekandeteenuseid. Päeva- ja nädalahoiuteenus on suunatud äärmusliku toetusvajadusega inimestele, kellel on mõõdukas, raske, sügav või muu täpsustatud või täpsustamata intellektipuu. Kui inimesel lisaks eelmainitule on ka F84 diagnoos, on ta teenusele õigustatud. Autistidele, kellel lisaks ei ole intellektipuu, me kahjuks päeva- ja nädalahoiuteenust laiendada ei saa, kuna uue teenuse eelarve</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	määrus kohaselt õigus saada igapäevaelu toetamise teenust, kuid kes üldjuhul vajavad suuremat tuge, kui SHSis reguleeritud igapäevaelu toetamise teenus võimaldab.	jääb samale tasemele käeoleva aastaga, st lisakohti luua ei saa. Küll aga autismidiagnoosiga isikud, kellel intellektipuu et ei ole, õigustatud teistele erihoolekandeteenustele.
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	<p>1. Seletuskirja osas „Seaduse eesmärk“ on kirjeldatud õigusselguse suurendamise sisulist eesmärki ja selle sihtrühma järgmiselt: „SHS-i muudatuste eesmärk on saavutada suurem õigusselgus teenuse osutamisel äärmusliku toetusvajadusega inimestele, kes elavad kodus ja käivad teenuseosutaja juures teenust saamas vastavalt enda või lähedaste vajadustele“. Nimetatud väide vajaks seletuskirjas põhjalikumalt analüüsi, sest õigus on vaid abivahendiks sotsiaalsete ja majanduslike mõjueesmärkide saavutamisel ning seetõttu tuleks esmalt just need välja tuua.</p> <p>2. Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja osa „Seaduse mõjud“ alapeatükki „Mõju valdkond: mõju regionaalarengule“, mis käsitleb mõju väiksema võimekusega kohaliku omavalitsuse üksuste teenuste tagamise võimekusele, sealhulgas riigi järelevalvet selle üle ning toetust.</p> <p>3. Seletuskirja osas „Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ eeldatakse, et kulude tase jääb 2024. aastal samaks 2023. aasta tasemega. Soovime tähelepanu pöörata asjaolule, et probleem alarahastatud teenustega jääb püsima, sest nendega seonduvad sisendhinnad, nagu näiteks transpordi hind, võivad kasvada.</p>	<p>1. Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.</p> <p>2. Arvestatud. Seletuskirja lisati täpsustus, et päeva- ja nädalahoiuteenuse SHS-i lisamise mõju regionaalarengule on eeldatavasti vaid kaudne ning pole ka teada, kas ja mis piirkonnas elavat sihtrühma või ettevõtet võib see mõjutada, mistõttu ei ole võimalik selle muudatuse detailsemalt mõju regionaalarengule hinnata. RRS muudatuse mõjuhinnangu osa täiendati.</p> <p>3. Teadmiseks võetud.</p>
Eesti Puuetega Inimeste Koda	1. Kuna eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et EPIKoda on olnud lahenduse välja töötamisse kaasatud, peame vajalikuks selgitada, et kahjuks nii see olnud ei ole. 27. juunil 2022. aastal, vahetult enne kõikide organisatsioonide suvepuhkuseid, saadeti	1. Arvestatud. Eelnõu seletuskirjas on öeldud, et väljatöötamiskavatsuse koostamise käigus toimusid mõttekohvikud ja arutelud, kuhu olid kaasatud erihoolekandeteenuse osutajad ning

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>EPIKojale erihoolekandeteenuseid puudutav väljatöötamiskavatsus. Kuna sellisel hetkel sihtgrupile huvipakkuva, kuid mahuka materjali saatmine ei ole hea tava ega taga ka kõikide võimalust kaasa rääkida, palusime eraldi kohtumise aega, et EPIKoja võrgustik saaks koos Sotsiaalministeeriumi esindajaga VTK punktidest rääkida. Kohtumine toimus 23. augustil 2022 Zoomi keskkonnas ning Sotsiaalministeeriumi-poolne sõnum oli, et kuna VTK-s ei olnud mitmete teemade puhul, sh intervallhoidu (käesolevas eelnõus päeva- ja nädalahoid) puudutav, sisu ja edasisi plaane lahti kirjutatud, kaasatakse EPIKoja võrgustik edaspidiste arutelude juurde. Reaalsus on kahjuks see, et ühtegi arutelu ei toimunud, kuni 26. maini 2023, mil 1.5 tunni jooksul toimus sisulise aruteluta eelnõust teavitamine. Kohtumise jooksul andsid nii EPIKoja esindaja kui ka mitmed teenuseosutajad märku, et sellise teema käsitlemiseks on vaja rohkem aega ja väiksemas seltskonnas arutelu.</p> <p>Me ei nõustu seletuskirjas väljatooduga, et Eesti Puuetega Inimeste Koda on eelnõu koostamise käigus kaasatud, et meiega on lahendusi arutatud, tegevustega kursis hoitud, muudatuste välja töötamise kaasatud ning kaasamise head tava järgitud.</p> <p>Juhime tähelepanu Sotsiaalministeeriumi enda koostatud eelnõu lisale 1, milles SA Liikva Päikesekodu küsib intervallteenuse loomise punkti kohta järgmist:</p> <p>Eelnõu lisa 1: VTK näeb ette luua uus, äärmusliku toetusvajadusega inimeste ööpäevaringse teenuse eelne teenus ehk intervallteenus. VTK kohaselt intervallteenus vähendab lähedaste hoolduskoormust, toetab nende töötamist ja ühiskonnaelus osalemist ning pakub raske või sügava intellektihäirega inimestele nende toimetulekuks vajalike tegevuskomponentidega teenust, mis võimaldab jätkata elamist kodus keskkonnas. Vajalik on täpsustada, et milles on vastava</p>	<p>Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidu, Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukoja, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Eesti Puuetega Inimeste Koja, Sotsiaalkindlustusameti ja Õiguskantsleri Kantselei esindajad.</p> <p>Käesolevas kooskõlastustabelis toodud eelnõu kooskõlastamise tagasiside järgselt toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised, kus osalesid esindajad Eesti Puuetega Inimeste Kojast, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidust, Õiguskantsleri Kantseleist jt. Samuti viidi teenuse sihtrühma vajaduste väljaselgitamiseks läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas, mille tulemusi partneritele tutvustati. Koostöö tulemusena jõuti kompromissideni, millest lähtuvalt eelnõud muudeti.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>teenuse erinevus võrreldes IET PNH-ga. Sotsiaalministeeriumi vastus: ÕE-teenuse eelse teenuse (eelnõus päeva- ja nädalahoiuteenus) loomisel määruse asemel seaduse tasandil täpsustame seaduse eelnõu seletuskirjas teenusele õigustatud isikuid ja teenuse nõudeid, samuti teenuse rahastamist.</p> <p>Seega, VTK etapis ei olnud võimalik praegusel kujul eelnõule isegi idee tasandil kommentaare jagada, sest neid ei olnud huvitatud osapooltele ja sihtgrupile tutvustatud.</p> <p>2. VTK-s on käsitletud ka töötamise toetamise teenuse muudatusi seoses pikaajalise kaitstud töö teenuse lõppemisega alates 2024. aastast. Taaskord peab EPIKoda tõdema, et EPIKoda ega meie võrgustikuliikmed pole olnud kaasatud sisuslistesse aruteludesse, mis puudutavad PKT teenuse lõppemist. Meie 15.06.2023 tehtud pöördumisele vastas Sotsiaalministeerium 12.07.2023 järgnevalt: „Märtsis 2020 alustas töögrupp Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Töötukassa ja Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusega, et arutada läbi senise piloteerimise kogemusi ja mõelda võimalikele alternatiividele teenusekorralduses edaspidi. Juunist 2020 laiendati töögruppi, kuhu kaasasime ka Eesti Puuetega Inimeste Koja, nägemispuuetega inimeste esindajad, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning erinevat tüüpi teenusepakkujad. 2021. aastal nihkus selles valdkonnas fookus ESF rahastusele toimuva katseprojekti jooksvate 2 tegevuse ümberkujundamisele ja SKA hankepartneritega toimuva dialoogile, mistõttu on olnud eelpool viidatud osapooltega senisest vähem arutelusid.“</p> <p>Pärast eelnõu kooskõlastamiseks tulemist toimus EPIKoja initsiatiivil Sotsiaalministeeriumiga kohtumine, mille käigus palusime tutvustada töötamise toetamise teenusega seonduvaid muudatusi ning seda, kuidas toetab planeeritav muudatus inimesi sarnases mahus nagu seda on seni teinud pikaajaline kaitstud töö.</p>	<p>2. Töötamise toetamise teenuse muudatused on eelnõust välja jäetud, vastavad muudatused viidi SHS-i <u>sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (vt viidatud seaduse § 1 p-d 4–7 ja 12).</u></p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Lisaks küsisime, millised on riigi plaanid sihtgruppidega, kes samuti vajavad kaitstud tingimustes töötamist. Töötukassa pakub edaspidi lühiajalise kaitstud töö asemel toetatud tööle rakendamise teenust, mis on mõeldud ainult osalise töövõimega inimestele.</p> <p>Paraku ei andnud kohtumine Sotsiaalministeeriumiga kindlust, et pikas plaanis on riigil olemas plaan, kuidas tööalast toetust pakkuda neile sihtgruppidele, kelle avatud tööturule jõudmine on väikese tõenäosusega või üldse mitte tõenäoline? EPIKoja võrgustikuliikmed ei saanud kohtumisel vastuseid ei lühiajaliste ega pikaajaliste plaanide ega nägemuste kohta. Kaitstud töö pakub puuetega inimestele enese teostamise võimalust ja suuremat iseseisvust. Töine ja mõtestatud tegevus on oluline osa eneseteostusest ning see on vajalik ka neile inimestele, kes avatud tööturule ei jõua või kes jõuavad sinna pikema aja ja suurema toe abil. EPIKoda lisab, et muu hulgas võib kaitstud töö teenuse tulemuste uuringust ettepanekutena välja lugeda, et töökeskustesse pöördumise võimalused säiliks, integreerida tuleks sotsiaal- ja tööturuteenused inimese vaates üheks tervikuks, töötada koos teenuseosutajatega välja kaitstud töö teenuste tulemuslikum ja ressursisäästlikum rahastamise ja koostöö mudel ning selgitada välja, kuidas on omavalitsused valmis osalema teenuste korraldamises ja osutamises.</p> <p>3. Päeva- ja nädalahoiu teenuse muudatused</p> <p>3.1. Eelnõu seletuskiri nimetab, et <i>päeva- ja nädalahoiuteenus luuakse sihtrühmale, kes on seni kasutanud igapäevaelu toetamise teenust, mille eest on teenuseosutajale tasutud kõrgemas määras (diferentseeritud hind). Need on intellektipuudega inimesed, kelle abi- ja toetusvajadus on väga suur, kuid kes saavad elada kodus koos oma lähedastega, käies vastavalt enda ja lähedaste vajadusele erihooletamist kasutamas. Paragrahvi 1</i></p>	<p>3.1. Arvestatud osaliselt.</p> <p>Diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenus on seni olnud osalt sätestatud SHS-is ja osalt sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 65 „Erihooletamisteenuste rahastamine“, lisaks on SKA teenuse ühtlasema kvaliteedi tagamiseks koostanud teenuse osutamise juhendi. Senisel viisil (teenuse osutamine on kirjeldatud kolmes dokumendis) oli</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>punktidega 2 ja 3 täiendatakse SHS-i viidetega päeva- ja nädalahoiuteenusele. Täiendustega luuakse päeva- ja nädalahoiuteenuse kasutamisele ja osutamisele samasugused reeglid, nagu on kehtestatud kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul, kuna päeva- ja nädalahoiuteenus on sisult ja korralduselt nende teenustega sarnane.</i></p> <p>EPIKoja hinnangul jäetakse väljatooduga ekslik arvamus nagu loodaks sihtrühmale uus teenus. Tegelikult on sihtrühmale juba sobiv teenus olemas (Erihoolekandeteenuste rahastamise määruses2 igapäevaelu toetamise teenus päeva- ja nädalahoid). Selleks ei pea looma teenust ööpäevaringse teenuse eelteenusena, vaid teenus saab jääda toetavate teenuste loetelusse - intellektipuudega inimestele, kelle abi- ja toetusvajadus on väga suur ning kes saavad elada kodus koos oma lähedastega. EPIKoda ei saa nõustuda, et päeva- ja nädalahoiu teenus oleks korralduselt sarnane kogukonnas elamise ja ööpäevaringse teenusega. Samasuguste reeglite kehtestamisega võetakse ära teenuselt paindlikkus ja integreeritud rahastuse võimalus. Riik võtab endale suuremad õigused, samal ajal piirates teenuse kasutajate ja lähedaste võimalusi ja õigust saada vajadusele vastavat abi.</p> <p>3.2. Eelnõu seletuskiri: <i>Paragrahvi 73 lõike 6 esimese lause täiendamisega sätestatakse, et kui kokkuleppel erihoolekandeteenust saama suunatud isikuga toimub majutamine ja toitlustamine paremates tingimustes, kui on kindlaks määratud rahvatervise seaduse alusel kehtestatud päevaja nädalahoiuteenuse tervisekaitsenõuetes, võib erihoolekandeteenuse osutaja võtta isikult maksimaalsest suuremat tasu. Tasu peab olema vastavuses pakutavate lisahüvede väärtusega.</i></p>	<p>teenuse nõuetes tõlgendamisruumi, nõuetele vastamine on teenuseosutajate jaoks keeruline ning teenusesaajatel on keeruline aru saada, millist teenust neil on õigus saada. Diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuste osutamiseks on vajalik igapäevaelu toetamise teenuse osutamise tegevusluba, eraldi diferentseeritud hinnaga teenuse osutamiseks tegevusluba ei saa väljastada (kuna seaduses teenust ei ole). See on toonud kaasa olukorra, kus teenuse osutamist ei ole võimalik analüüsida ega statistilisi andmeid koguda, mis saanuks ilma olukorda muutmata teenuse arendamisel komistuskiviks. Muudatuste eesmärk on sätestada päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisel äärmusliku toetusvajadusega inimestele üheselt mõistetavad nõuded. Põhjendused, miks selleks on vajalik luua teenus SHS-i, on toodud eelnõu seletuskirjas.</p> <p>3.2. Selgitame.</p> <p>Eelnõuga laieneb päeva- ja nädalahoiuteenuse saajatele kohustus tasuda teenuse saamise (öö)päevadega proportsionaalselt omaosalust ning õigus omaosaluse puudujääva osa hüvitamisele SKA poolt. Omaosaluse maksimaalne määr kehtestatakse igaaastaselt riigieelarve seadusega.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Põhjendamata on vajadus viia PNH sellisel viisil ööpäevaringsete teenustega ühe regulatsiooni alla. Praegune korraldus käsitleb teenuseosutaja (edaspidi TO) kohustust arvestada välja vastavalt tegelikele kuludele majutuse koha hind. Lisaks on võimalus nt inimestel olla sellest vabastatud, kui KOV teab pere olukorda ja katab ise, näiteks läbi oma allasutuse eelarve majutuse kulud. Näide on praktikast, kus PNH osutajaks KOV. Praegune regulatsioon jätab inimesed täiesti TO meelevalda, sest pole määratletud, mille võrra on tingimused paremad, ja paremate tingimuste maksimaalmäära ei ole kusagil kehtestatud. Arusaamatuks jääb, miks toetav, paindlik, kogukonnas pakutav, KOV-i, inimese ja riigi koosrahastamisel osutatav ning inimeste ja tema lähedaste vajaduste järgi disainitud paindlikust teenusest peab astuma tagasi jäiga ja riigi tasandi korraldusse jäävale teenusele. Riik üldisemalt on võtnud selge suuna arendada kodus elamist toetavaid teenuseid ning samuti ootuse, et kohalikud omavalitsused osutaksid oma teenuseid vajaduspõhiselt. Selle muudatusega astub riik sammu tagasi ning teenus muutub inimese jaoks vähem paindlikumaks ega lähtu igaühe individuaalsetest vajadustest.</p> <p>3.3. Eelnõu seletuskirjas on väljatoodud, et muudatuste vajalikkus ei tulene teenuse sihtgrupi vajadusest, vaid praktilistest probleemidest teenuse osutamisel ja vajadusest saavutada suurem õigusselgus, kuna kehtivad teenusele igapäevaelu toetamise teenuse nõuded (teenuse mahule, töötajate arvule jne), määruses on nõudeid oluliselt laiendatud ja täpsustatud. Kuni 2021. aasta kevadeni suunas SKA ühele teenusekohale kuni kolm inimest eeldusel, et teenuseosutaja jagab kokkuleppel teenusesaajatega teenuse kasutamise päevad ära. Ilmnes aga, et osad teenuseosutajad võtsid ühele teenusekohale suunatud kolm inimest teenust saama samal ajal, mistõttu polnud kõigil</p>	<p>3.3. Arvestatud osaliselt.</p> <p>Käesolevas kooskõlastustabelis toodud eelnõu kooskõlastamise tagasiside järgselt toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised, kus osalesid esindajad Eesti Puuetega Inimeste Kojast, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidust, Õiguskantsleri Kantsleist jt. Samuti viidi teenuse sihtrühma vajaduste väljaselgitamiseks läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas, mille tulemusi partneritele tutvustati. Koostöö tulemusena jõuti kompromissideni, millest lähtuvalt eelnõud muudeti.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>potentsiaalsetel soovijatel võimalik jääda ööbima ja näiteks nädalavahetusel ei olnud teenust võimalik kasutada. Juhul kui kõik kolm teenusesaajat kasutasid teenust minimaalses mahus, tasus SKA iga teenusesaaja kohta kasutamata päevade eest 65% teenusekoha maksumusest. Nimelt on selle teenuse puhul loodud võimalus, et SKA tasub 65% teenusekoha maksumusest ka nende päevade eest, mil teenust ei kasutata. SKA koostatud analüüsist selgus aga, et SKA tasus mitmele teenuseosutajale suurema summa selle aja eest, mil konkreetne inimene teenust ei kasutanud, kui selle aja eest, mil ta teenust kasutas. Seega, teenuseosutajatele makstav tasu kasutamata aja eest oli ebaproportsionaalselt suur ja teenuse eelarve kasutus ei olnud mõistlik ega säästlik. Kuna erihoolekandeteenuse osutamise kohtadele on aastatepikkused järjekorrad, leiti, et toetuseta olevate järjekorras olijate suhtes ei ole selline riigieelarve rahakasutamine aus, mistõttu asuti otsima optimaalsemat lahendust. Kuna tegu on äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestega, tuleb igale teenust kasutavale inimesele tagada voodikoht. Kui inimese lähedased on teenust kasutama saabudes veendunud, et inimene ei jää lähitulevikus teenust saama ööseks, võib olukord paari kuuga muutuda ja seetõttu peab iga teenusesaaja tarbeks olema voodikoht olemas. Igale teenusesaajale ja tema lähedastele soovitakse pakkuda võimalust vastavalt oma vajadustele valida, millal inimene teenust kasutab. Teenuseosutaja peab tagama, et teenust saab kasutada isiku lähedaste vajadustele sobival ajal kõikidel nädalapäevadel, ööpäev läbi, sealhulgas riiklikel pühadel.</p> <p>EPIKoja seisukoht on, et suurem õigusselgus ei tohi kitsendada olemasoleva teenuse paindlikkust ja inimese vajadustele vastavust, mistõttu jäävad olulise hulga tänaseid teenuse saajaid ilma võimalusest kasutada paindlikult kodus elades teenuseid. Seega tuleks teenuse tingimuste muutmisel läbi mõelda rahastuse</p>	

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>alused, mitte teenusesaaja suhtes regulatsioone jäigemaks muuta. Arusaamatuks jääb, miks peab looma ja hoidma voodikohta inimesele, kes ei kasuta seda ning samal ajal ei ole võimalik seda voodikohta kasutada teisel teenuse kasutajal. Kuidas sellise valmisoleku eest tasumine on otstarbekas ja eelarve suhtes säästlik? Olemasolev regulatsioon võimaldab vastavalt kogukonnas teenust kasutavate perede ja TO kokkuleppele kasutada ühte teenuse kohta paindlikult nii, et kui ühel perel ei ole vaja teenust kasutada, saab sellel ajal kasutada teenust teine sama kogukonna pere. Olemasoleva PNH regulatsiooni puhul võib riik muuta kasutamata teenuskoha rahastamise tingimusi teenuseosutajale, kuid mitte inimestele vajalikku paindlikkust. Lisaks tekib küsimus, kas tegemist oli potentsiaalselt või reaalselt olukordade, kus teenuseosutaja ja teenusekasutajad ei saanud omavahel kokkuleppele teenuskohal oleva ööbimisvõimaluse kasutamisel? Kui palju selliseid olukordi esines?</p> <p>3.4. Eelnõuga lisatavas SHS § 99¹ lõikes 2 loetletakse teenusosutaja kohustused päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisel. EPIKoja hinnangul ei saa TO kohustus olla juhendamine ja abistamine isikut enese eest hoolitsemisel, kui tegemist on äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimesega, kes vajab hooldustoimingute ülevõtmist töötaja poolt. Samuti ei ole võimalik äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimest juhendada ja abistada raviskeemi järgmisel, vaid töötaja ülesanne saab olla raviskeemi alusel ravimite andmine. Samuti peab teenuseosutaja vaba aja juhendamise asemel tagama inimesele vaba aja mõtestatud tegevuse ja turvalise keskkonna. Kasutama peaks tegevusi nagu hooldustoimingute läbi viimine arvestades inimese võimekust ja tervises seisundit, ergonoomiliste ja abivahendite kasutamist, naha seisukorra jälgimist, alternatiivkommunikatsiooni võimaluste kasutamist, sobivate kommunikatsiooni tasandite kasutamist jne.,</p>	<p>3.4. Selgitame. Planeeritavad teenusosutaja kohustused päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisel on sarnased ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatutega, sest tegemist on sarnase toetusvajadusega inimesega. Lisatud on seniseid diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse kohustusi, kuna päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul on tegu erandliku teenusega selles mõttes, et teenusesaaja jagab oma aega teenuseosutaja ja lähedaste vahel.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>PNH teenuse tegevusi tuleb võrrelda raske ja sügava puudega laste lapsehoiu teenuse tegevuste ja juhistega³.</p> <p>3.5. Eelnõuga lisatavas SHS §-s 99² on kirjeldatud, millistele tingimustele peab vastama inimene, kellel on õigus saada päeva- ja nädalahoiuteenust. Punkt 4 sätestab, et tema toimetulekut ei ole võimalik tagada muu SHS-is nimetatud sotsiaalteenusega.</p> <p>See punkt ei pea PNH teenuse puhul paika, sest nende inimeste toimetulekut on võimalik tagada ka ööpäevaringsel erihooaldusteenusel (edaspidi ÕE) või ööpäevaringsel liitpuudega teenusel (edaspidi ÕL). Kriteeriumite seadmisel tuleb lähtuda sellest, kes päriselt seda teenust vajavad. Selle teenuse kasutamise soov on inimestel ja nende lähedastel, kes ei soovi veel minna kodust ööpäevaringssele teenusele, integreerides abi- ja toetusvajaduse katmise toetavate teenuste abil. Samuti on SKA-le teada, et teatud osa selle teenuse kasutajatest on ÕE või ÕL järjekorras. Seega saab nende abivajadust katta teise SHS nimetatud sotsiaalteenusega, kuid sellel teisel teenusel ei ole riigil vabu kohti. Rõhutame, et praegu võimaldab kehtiv teenus abi saada paindlikult peredel, kes ei soovi panna oma lähedast statsionaarselt ööpäevaringssele erihooaldusteenusele ning see vabadus ja võimalus peab ilma kitsendavate piiranguteta säilima.</p> <p>3.6. Eelnõu seletuskiri: inimene peab teenust kasutama minimaalselt kümnel ööpäeval (minimaalselt 6 tundi päevas) ja maksimaalselt 23 ööpäeva kuus. Teenusele sätestatakse miinimumnõue, et tagada teenusekoht niivõrd spetsiifilisele sihtrühmale, kellel on suur hooldus- ja järelevalvevajadus. Inimesed, kelle puhul hinnatakse abivajadust vähemaks kui kümme ööpäeva kuus, tuleb leida teine toetav teenus. Eelnõus on välja toodud, et väiksema toetusvajadusega inimesed ei peaks niivõrd spetsiifiliselt suure hooldus- või järelevalvevajadusega</p>	<p>3.5. Selgitame.</p> <p>SHS §-s 99² punktis 4 on silmas peetud seda, et osutatav teenus on inimesele kõige sobivam, st vastab tema (päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul ka tema lähedaste) vajadustele parimal moel.</p> <p>3.6. Arvestatud osaliselt.</p> <p>Käesolevas koostöölastustabelis toodud eelnõu koostöölastamise tagasiside järgselt toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised, kus osalesid esindajad Eesti Puuetega Inimeste Kojast, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidust, Õiguskantsleri Kantseleist jt. Samuti viidi teenuse sihtrühma vajaduste väljaselgitamiseks läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas, mille tulemusi partneritele tutvustati. Koostöö</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>inimestele loodud teenust kasutama. Inimesed, kes vajavad teenust vähem kui kümnel päeval kuus minimaalselt kuus tundi päevas, saavad vajaliku toe, kasutades KOV-i teenuseid (koduteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, päevahoid, intervallhoid jt) või riigiteenustest igapäevaelu toetamise teenust.</i></p> <p>Hetkel kehtiva regulatsiooniga on need inimesed PNH teenuse kasutajad. Arusaamatuks jääb, kuidas saavad pered, kes ei vaja teenust 10 päeva ja 6 tundi päeva jooksul, vaid näiteks 7 päeva ja 4 tundi kuus, kuid kes on just äärmusliku abi- ja toetusvajadusega püsiva kuluga psüühikahäirega ja mõõduka, raske, sügava või muu intellektipuudega lähedane, kasutada teisi KOV teenuseid? Need inimesed on samuti tänaste riiklikult korraldatavate teenuste sihtrühm. Käesolev seadusemuudatus jätab need pered välja õigusest kasutada PNH teenust, mida nad on seni saanud kasutada. Eelnevalt on seaduse eelnõu nimetanud, et igapäevaelu toetamise teenusel ei ole tegevusi, mida vajavad äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimesed. Seega ei saa nad oma vajaliku abi. Nende abivajadust ei kata teenused, mida eelnõus loetletakse. Olukorras, kus riik juba niigi ei taga oma kohustusi pakkuda piisaval hulgal ööpäevaringseid erihoolekande teenuskohti, kitsendab riik veelgi riiklikult korraldatavate teenuste sihtrühma võimalusi teenuse saamiseks.</p> <p>Teenuse kriteeriume abi- ja toetusvajaduse osas käesolev seadusemuudatus ei muuda, vaid seob teenusele saamise kriteeriumid teenuse kasutamise mahu kriteeriumiga. Jättes sellega teenuselt välja inimesed, kellel on samasugune abi- ja toetusvajadus, kuid kes vajavad sama teenust väiksemas ajalisel mahus. See, et inimene ei ole kasutanud teenust minimaalses nõutavas mahus (10 päeva ja 6 tundi päevas) ei saa olla signaal, et teenus ei vasta inimese vajadustele.</p>	<p>tulemusena jõuti kompromissideni, millest lähtuvalt eelnõud muudeti.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Seega, EPIKoda ei nõustu muudatustega, millega on plaan kehtestada teenuse miinimummahu nõudeks 10 ööpäeva, minimaalselt 6 tundi päevas. Miinimumnõude kehtestamine ei toeta vajadustele vastava abi tagamist ning ei võimalda teenust saada väiksema vajaduse korral (näiteks pere soovib oma lähedast kodus hooldada ja hoida, kuid vajab igakuiselt aeg-ajalt puhkehetki). Teenuse saamine, sh väikemas mahus on väga oluline perede hoolduskoormuse leevendamisel ja kodus elamist toetav. Praeguse muudatusega jäävad osad inimesed teenuse saajate ringist välja, kuna praegu sai paindlikult kasutada ühel teenusekohal olevat voodikohta 3 inimest, omavahelises koostöös vastavalt pere vajadustele. Muudatusega on võimalik ühel inimesel olla ühel teenuskohal, kus on tagatud voodikoht. Seega jäävad 2 inimest nüüd teenuseta. Oleme saanud pöördumisi teenusekasutajatelt, kes kasutavad teenust 1-2 korda nädalas ja on oluliseks leevenduseks hoolduskoormusega toimetulekul võimaldades lapsevanemal töötada hooldamise kõrvalt osalise ajaga. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et muudatus puudutab 23 teenusesaajat, kes keskmiselt kasutasid 2022. aastal diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust vähem kui kümme päeva. Seletuskirjas olid eelnõu autorid välja toonud, et neil inimestel tuleb otsida endale teine teenus, kuigi samal ajal eelnõu autorid peavad teadma, et praegune teenus on inimestele sobiv ja vajalik ning teisi meetmeid kehtivas õiguses ei ole. Mis on need teised sotsiaalabi meetmed, mis peaksid eelnõu autorite arvates päevahoiu vajaduse katma? Mis saab inimestest, kes plaanitava regulatsiooni alusel enam teenust ei saa? Eelnevast tulenevalt tekib õigustatud küsimus, kas ja kuidas on omastehooldajaid ja teenuse kasutajate vajadusi kaardistatud ja sisuliselt analüüsitud, mida planeeritavad muudatused kaasa toovad? Täna puudutab see muudatus juba teenust kasutavaid inimesi ja eelnõu autorid ei too välja potentsiaalseid</p>	

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>teenusekasutajaid, kes täna teenusest ilma jäävad, kuna nende piirkonnas ei pruugi teenuseosutajat või sobivat teenuseosutajat olla. Ei tohi unustada, et valmisolek ka suure hoolduskoormuse kõrvalt äärmiselt haavatavas olukorras oleva lähedase jaoks hoiukohta kasutada baseerub ka usaldusel, mis käesoleval aastal avalikuks tulnud Lille Kodu sündmuste valguses (kohtuotsus kriminaalasjas nr 1-22-6565 (21740000054)) 4 kindlasti löögi sai, kui ka riigi omanduses olev AS Hoolekandeteenused ei suutnud intellektipuudega laste turvalisust ja heaolu tagada.</p> <p>3.7. Eelnõu seletuskiri: <i>Diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenusele on sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määrusega nr 65 „Erihoolekandeteenuste rahastamine“ kehtestatud neli erinevat hinda olenevalt sellest, kas teenust osutatakse ööpäev läbi või vaid päevasel ajal ja kas teenusesaajal on raske, sügav või muu täpsustatud või täpsustamata intellektipuue või on tal mõõdukas intellektipuue. Nelja erineva hinna üle arvepidamine tekitab suure töökoormuse nii teenuseosutajale kui ka SKA arvete menetlejale. Eelnevale tuginedes plaanitakse kehtestada päeva- ja nädalahoiuteenuse hind summas, mis vastab praegu diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse hinnale, mida tasutakse juhul, kui teenust osutatakse ööpäev läbi suures mahus hooldust, järelevalvet ja kõrvalabi vajavale inimesele, 2023. aastal on selleks summaks 68 eurot ööpäevas (vt seletuskirjale lisatud rakendusakti kavand). Summa tasutakse teenuseosutajale hoolimata sellest, kas teenust kasutatakse ööpäev läbi või vaid päevasel ajal.</i></p> <p>Varasemate rahastusmodelite järgi on teadaolevalt diferentseeritud hind suunatud katma erineva abivajadusega inimestele teenuse osutamisega seotud teenuse kulusid. Seega saab praegu teenuse eest tasutud vastavalt abivajaduse</p>	<p>3.7. Arvestatud.</p> <p>Käesolevas kooskõlastustabelis toodud eelnõu kooskõlastamise tagasiside järgselt toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised, kus osalesid esindajad Eesti Puuetega Inimeste Kojast, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidust, Õiguskantsleri Kantseleist jt. Samuti viidi teenuse sihtrühma vajaduste väljaselgitamiseks läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas, mille tulemusi partneritele tutvustati. Koostöö tulemusena jõuti kompromissideni, millest lähtuvalt eelnõud muudeti, sh kehtestatakse esialgu planeeritud ühe hinna asemel eraldi hind ööbimisega ja ööbimiseta teenusele.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>astmetele, kuna neil on erinev kulu personalile ja muudele kuludele. Sarnaselt on nähtud vajadust ja soovitud välja tuua erineva abi- ja hooldusvajadusega inimestele teenusekulude arvestamist ka pikaajalise hooldusreformi käigus. E-riigis saaks inimese ja tema lähedastele vajaliku teenuse säilimiseks tagada teenuse korralduse ja vajaduspõhise teenuse kulude katmisega kaasneva töökoormuse digilahendustega läbi elektroonilise aruandluskeskkonna. Mõistame, et tänane Exceli-põhine aruandlus võib olla keeruline, kuid see ei saa olla aluseks olemasoleva teenuse paindlikkuse kitsendamiseks.</p> <p>Kui plaan on kehtestada kõigile üks summa olenemata teenusekasutaja abivajadusest või sellest, kas ta kasutab ööbimisega teenust või mitte, on tõenäoline, et riik hakkab nüüd tasuma rohkem ka nende inimeste eest, kelle eest ta varem tasus väiksema summa. Kummaline otsus olukorras, kus riigil tuleks lähtuda eelarveliste vahendite otstarbekast ja vajaduspõhisest kasutamisest ning tasuda inimesele osutatavate teenuse eest vastavalt teenuse tegelikele kuludele.</p> <p>3.8. Eelnõu seletuskiri: Paragrahvi 1 punktiga 28 täiendatakse SHS § 160 lõigetega 46–48. Lõike 46 kohaselt hindab SKA enne 2024. aasta 1. aprilli igapäevaelu toetamise teenuse järjekorda võetud inimeste erihoolekandeteenuse vajadust. Juhul kui inimene vastab käesoleva eelnõuga SHS-i loodava päeva-ja nädalahoiuteenust saama õigustatud inimesele kehtestatud tingimustele, tehakse uus teenuse osutamise otsus ja võetakse inimene päeva- ja nädalahoiuteenuse järjekorda. Praegu on inimesed, kellel on abi- ja toetusvajaduse hindamise tulemusel tuvastatud diferentseeritud hinnaga teenuse vajadus, igapäevaelu toetamise teenuse järjekorras. Selleks et osadel neist oleks võimalik tulevikus saada päeva- ja nädalahoiuteenust, tuleb teha uus hindamine, mille alusel saab inimesed päeva- ja nädalahoiuteenuse järjekorda</p>	<p>3.8. Selgitame.</p> <p>Kõigi seniste teenusekasutajate abi- ja toetusvajaduse hindab SKA üle ja loodame, et koostöös KOV-idega leitakse sobiv lahendus neile inimestele, kes vajavad teenust väikses mahus, st alla kümne päeva kuus. On tõenäoline, praeguste teenusesaajate seas on ka neid, kes võimalusel kasutavad teenust senisest rohkem, st vähemalt 10 päeva kuus.</p> <p>Loodame, et väiksema abivajadusega inimesed saavad hädavajaliku toe KOV poolt pakutavate teenuste läbi (nt isikliku abistaja-, tugiisiku, koduteenus, täiealise isiku hooldus) või riigiteenustest igapäevaelu toetamise teenust kasutades ning päeva- ja nädalahoiuteenusega jätkab riik spetsiifilise ja äärmusliku abivajadusega inimeste toetamist. Ühe lahendusena</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>lisada. Selleks et lühendada ajaperioodi, mil paralleelselt on kasutatavad kaks sisuliselt sarnast teenust (diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenus ja päeva- ja nädalahoiuteenus) ja kaks järjekorra arvestust, tuleb teha uus hindamine, mille alusel saab inimese tuvastatud vajaduse korral lisada päeva- ja nädalahoiuteenuse järjekorda.</i></p> <p>Jääb arusaamatuks, mida hinnatakse uuesti inimestel, kelle puhul on juba tuvastatud praeguse igapäevaelu toetamise päeva- ja nädalahoiu (edaspidi IET PNH) vajaduse. Praegu on inimesed järjekorras IET PNH teenusele ja neil on hinnatud selle teenuse vajadus. Seaduse muudatus ei too uuele PNH teenusele sisuliselt uusi kriteeriume inimese abi- ja toetusvajaduse osas. Inimestel on juba tuvastatud äärmuslik abivajadus. Hindamise põhimõtted ei muutu selle teenuse nime SHS tasandile toomisega. Hetkel on olukord, kus juba olemasolevale teenusele (IET PNH) on inimesed hinnatud ja see sama sisuline tegevus nimetatakse eraldi SHS-is ehk uus teenus on vana nõ õigusjärglane, SKA-l on inimeste kohta olemas info ja teada inimeste vajadused. Sellele tuginedes peaks saama teha otsused PNH-le. Inimese vaates ei ole kuidagi põhjendatud teha uut hindamist, kui tegelikult soovitakse küsida, millises ajalisel mahus on planeeritud teenust kasutama hakata? Arusaamatuks jääb, kas nende inimeste osas, kellel on teenuse kriteeriumite kohaselt abi- ja toetusvajadus olemas, kuid nad soovivad kasutada teenust ajaliselt väiksemas mahus, tühistatakse varasem otsus saada IET PNH teenust?</p> <p>3.9. Kõigest eelnevast tõstatub küsimus, miks ei kaaluta teenuse liikumist kohaliku omavalitsuse haldusalasse? Kehtiva regulatsiooni kohaselt on päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul tegemist toetava teenusega ja orienteeruvalt 2026. aastal liiguvad toetavad teenused psüühikahäiretega inimestele kohalike omavalitsuste haldusalasse. Isikukeskse erihoolekande</p>	<p>võib inimene jätkata praeguses, väikeses mahus teenuse kasutamist teenuseosutaja juures, kuid sel juhul ei kata kulusid enam riik, vaid KOV või inimene ise. Muudatustega seoses muutub erihoolekandeteenuste osutamiseks ette nähtud riigieelarve kasutamine eesmärgipärasemaks ja tagab teenused rohkematele äärmusliku toetusvajadusega teenusevajajatele, kes seni olid kohtade puudusel sunnitud ootama teenuse järjekorras. On väga tõenäoline, et osad järjekorras ootajad kasutavad samal ajal KOV poolt pakutavad teenuseid.</p> <p>Eelnõusse § 160 lõigete 48 ja 49 lisamine tagab selle, et inimene, kes kasutab diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust ja kelle suunamiskiri saab läbi, kuid kes vastab ka päeva- ja nädalahoiuteenuse saamise tingimustele, saab sujuvalt jätkata uue, päeva- ja nädalahoiuteenuse kasutamisega, mitte ei satu uue teenuse järjekorda. SKA eesmärk on kõigi diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse kasutajate teenusevajaduse ära hinnata hiljemalt enne 2026. aasta 1. septembrit ja väljastada kõigile päeva- ja nädalahoiuteenusele õigustatud inimestele uus suunamiskiri. Inimesed, kes uuele teenusele õigustatud ei ole, või ei soovi teenuse liiki vahetada, saavad diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust kasutada suunamiskirja kehtivuse lõpuni.</p> <p>3.9. Selgitame.</p> <p>Isikukeskse teenusmudeli (ISTE) rakendamise võimalus KOVide koordineerimisel on jätkuvalt kaalumisel, kuid eelarveliste vahendite nappuse tõttu tuleb esialgses plaanis ilmselt muudatusi. Käesoleva aasta jooksul on sotsiaalministeeriumi üks prioriteetsetest projektidest erihoolekandeteenuse</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>teenusmodeli piloteerimise käigus on üheks teenusekomponendiks intervallhoid, mille sisu ühtib PNH teenusega. Lisaks on KOV-idel pikaajaline kogemus intervallhoiu korraldamisel ja pakkumisel, millega KOV-id on täitnud riigi ülesandeid, kuna pole piisavalt ööpäevaringseid erihoolekandeteenuse kohti. Inimese vaates on oluliselt selgem kui kõik toetavad teenused on ühel tasandil. Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli piloteerimine on näidanud, et suurimaks abivajaduse märkajaks on kohalik omavalitsus. Sotsiaalministeeriumi poolt tellitud uurimus 2016. aastal Trinidad Wisemani poolt selgitas välja, et kohalikud omavalitsused ei võta teenuste arendamise ja korraldamise eest vastutust kohalikul tasandil, sest neil on mugavam saata inimesed riiklike teenuseid saama. Lisaks selgitas uurimus, et erihoolekandeteenuste korraldus, osutamine ja rahastamise põhimõtted on jäigad ega arvesta piisavalt konkreetse teenusesaaja vajadustega ei teenuse sisu, osutatava teenuse mahu, koha, aja ja sageduse osas. KOV-i poolt korraldatav teenus saab olla sarnane KOV poolt korraldatava puudega laste lapsehoiuteenusega (PNH on loomulik jätkuteenus noorele, kes liigub haridussüsteemist täiskasvanutele mõeldud hoolekandeteenustele). Kuna PNH teenuse kasutajate näol on tegemist inimestega, kes elavad kodus ja nende muud sotsiaalkaitsemeetmed - hüvitised ja teenused on KOV tasandilt korraldatavad, siis on asjakohane ka PNH hoida kogukonnas osutatavate teenuste loetelus ning viia see KOV tasandile. Ainult nii on võimalik saada isikukeskne ja paindlik lähenemine. See lihtsustab ja vähendab lähedastel/eestkostjatel erinevate tasanditega suhtlemist ja hoiab inimese vajaduste kohta info tervikuna ühel tasandil.</p> <p>3.10. Eelnõu seletuskiri: <i>Paragrahvi 71 lõike 3 täiendamisega sätestatakse, et lisaks kogukonnas elamise teenusele ja</i></p>	<p>jätkusuutlikkuse analüüsimine, analüüsi käigus saavad selgemaks ka ISTE-ga seonduvad edasised sammud.</p> <p>SHS-i lisatavat päeva- ja nädalahoiuteenust ilmselt KOV haldusalasse ei anta, kuna tegu on väga spetsiifilise ja suure toetusvajadusega inimeste sihtrühmaga ning teenus sarnaneb pigem ööpäevaringsele erihooldusteenusele kui toetavatele teenustele, mis on plaanis KOVidele koordineerida anda.</p> <p>3.10. Selgitame.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>ööpäevaringsele erihooldusteenusele kehtib ka uue, eelnõuga loodava päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul põhimõte, et isikul on õigus teenust saada juhul, kui ta tasub SHS §-s 73 nimetatud omaosaluse või omaosaluse, millest on maha arvestatud omaosaluse puudujääv osa, mille hüvitamise kohustuse on riik üle võtnud.</i></p> <p>Omaosaluse kehtestamine toob hästi esile olukorra, kus PNH teenust riigi tasandil hoides kehtestatakse piirangud teenuse eest - kõigile ühes määras omaosalus ja kui inimesel ei ole võimalus omaosalust tasuda, siis ei ole tal õigust teenust saada. Samas on sotsiaalkaitse üks põhimõte, et inimene ei saa jääda teenuseta, kui tal on seda vaja. Siit nähtub olukord, et riik kehtestab enda korraldada olevate teenuste kasutamisele piirangud, mida ei tohi kehtestada KOV tasandil ja mis võib takistada inimesel teenust kasutada. Lisaks pole siinkohal õiglane ja loogiline, et inimene peab tasuma omaosalust majutamise eest juhtudel kui ta ei kasuta teenust ööpäevaringselt, st kasutab ainult päevahoiu võimalust.</p> <p>3.11. Lisaks toome välja meie võrgustiku seisukoha, mille kohaselt on erihooldekandeteenustel personali suhtarv liiga väike ning see ei kata raske ja äärmusliku abivajadusega inimeste vajadusi piisavas mahus (sh PNH teenusel). Ka Sotsiaalministeerium on varasemalt välja toonud, et erihooldekandeteenuste kehtivad hinnad erinevad kulumudeli hinnast erinevate teenuste puhul keskmiselt 58%. Seega, teenused on alarahastatud ja teenuseosutajatel on olemasoleva rahastusega keeruline osutada kvaliteetset teenust, näiteks tagada piisavalt vajaliku ettevalmistusega personali. Eelnõu seletuskiri: Ööpäev läbi peab teenuseosutaja tagama 12 teenusesaaja kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaolu, kuid vastavalt inimeste vajadustele rohkem. Öisel ajal võib ühe tegevusjuhendaja asendada hooldustöötajaga. Äärmusliku abivajadusega inimestel on sageli erinevaid kroonilisi haigusi,</p>	<p>Eelnõuga laieneb päeva- ja nädalahoiuteenuse saajatele kohustus tasuda teenuse saamise (öö)päevadega proportsionaalselt omaosalust ning õigus omaosaluse puudujääva osa hüvitamisele SKA poolt. Omaosaluse maksimaalne määr kehtestatakse igaaastaselt riigieelarve seadusega.</p> <p>3.11. Selgitame.</p> <p>Eelnõuga lisatavas SHS §-s 99⁴ on sätestatud nõuded päeva- ja nädalahoiuteenust vahetult osutavatele töötajatele. Ööpäev läbi peab teenuseosutaja tagama 12 teenusesaaja kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaolu, väljaspool ööaega vastavalt inimeste vajadustele rohkem. Öisel ajal võib ühe tegevusjuhendaja asendada hooldustöötajaga.</p> <p>Seega, kui varem oli (igapäevaelu toetamise diferentseeritud hinnaga teenuse puhul) nõutud üks tegevusjuhendaja kümne inimese kohta, siis edaspidi peab teenuseosutaja olema valmis päeval ajal tagama kahe või enama tegevusjuhendaja kohaolu 12 inimese kohta. Nõuded töötajate arvule on tulevikus sarnased äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele ööpäevaringse</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>halvatusega inimestel kaasneb hooldusega regulaarne asendimuutmise vajadus, mis nõuavad eriti suurt tähelepanu hooldamisel. Terviserikked vajavad meditsiinilist sekkumist, seega ravikulud ja kulu ühiskonnale suurenevad. Ka õiguskantsler on erinevatel ringkäikudel hoolekandeesutustes välja toonud, et personali arv ei ole piisav kvaliteetseks ja turvaliseks teenuse osutamiseks.</p>	<p>teenuse osutamisele kehtestatud nõuetega (teenuseosutaja tagab 15 teenust saava inimese kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning vastavalt inimeste vajadustele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku väljaspool ööaega), kuid tulenevalt teenuse osutamise iseloomust – teenusesaaja ei saa teenust järjest –, on vaja suurendada teenuse osutamiseks nõutavat tegevusjuhendajate arvu.</p> <p>SKA andmetel on teenuseosutajad seni diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenusel taganud 15 teenust saava inimese kohta vähemalt ühe töötaja ööpäevaringse kohaloleku päevasel ajal vastavalt teenuse saajate vajadusele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu.</p> <p>Muudatusega seoses peavad teenuseosutajad vajaduse korral leidma täiendavat personali. See võib tekitada ebasoovitavaid mõjusid teenuseosutajaile, kuid on vajalik teenuse kvaliteedi tagamiseks. Kahjuks ei ole võimalik teenuse maksumust tõsta sedavõrd, et teenuseosutajal oleks võimalik teenuse osutamisel eeltoodud suhtarvust oluliselt rohkem personali tagada.</p> <p>Päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisel sätestatakse tegevusjuhendajatele samad ettevalmistusnõuded, mis kehtivad ööpäev läbi äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele teenuseid osutavatele tegevusjuhendajatele. Nõuded on sätestatud sotsiaalkaitseministri 26. aprilli 2022. a määruses nr 38 „Tegevusjuhendaja ettevalmistusnõuded ja nõuded koolitusele“, mida seoses käesoleva eelnõuga muudetakse. SKA andmetel oli 01.02.2024 seisuga kokku 23 diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse osutajat, kellest viis osutavad ainult diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust. Enamik diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust osutavatest tegevusjuhendajatest on vajaliku täienduskoolituse läbinud. Töötajatel, kellel täienduskoolitus läbimata (neid on SKA</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>3.12. Juhime tähelepanu asjaolule, et SHS § 70 lg 5 annab SKA-le õiguse kasutada võimalust kaasata inimesele õige ja vajaliku teenuse üle otsustamiseks ka rehabilitatsioonimeeskonda. SHS § 70 lg 2 kohaselt võtab SKA inimesele erihoolekandeteenuse õigustatuse tuvastamisel erinevaid aspekte, et välja selgitada inimesele just erihoolekandeteenuse vajadus, kuid teatud keeruliste ja/või spetsiifiliste eluolukordade ja inimese tervisliku eripära tõttu võib SKA vajada spetsiifilisemalt erialast teadmist, mida omab rehameeskonnas olevad valdkonna praktikud. Seetõttu jäeti 01.04.2019 jõustunud seaduse muudatusega alles SHS § 70 lg 5. See ei pane kohustust rehabilitatsioonimeeskonnale ja rehabilitatsiooniplaani tegemiseks, vaid annab võimaluse SKA-le teha meeskonnatööd, kaasata inimesele sotsiaalkaitse abimeetme üle otsuse tegemisele laiem ring spetsialiste. Sätte kehtetuks tunnistamine piirab võimalusi vajadusel kaasata laiemat spetsialistide ringi vajaliku ja õige teenuse üle otsustamise protsessis. Otsuse teenuse osas teeb alati SKA ning ka rehabilitatsiooniplaani koostamine ja rehabilitatsioonimeeskonna kaasamine on üks lisa menetluse samm, mis laiendab vajaduste hindamise spektrit, mitte kohustuslik dokument ja teenuse otsus. Antud põhjendus sätte kehtetuks tunnistamiseks ei saa pidada asjakohaseks. Selle kehtetuks tunnistamisega kaob ära võimalus saada laiendatud spetsialistide ringilt hinnangut erihoolekande teenuse vajaduse osas.</p> <p>4. Töötamise toetamise teenuse muudatused</p> <p>4.1. Eelnõu seletuskiri: <i>Töötamise toetamise teenuse sisu täpsustamisega luuakse selgem teenuse kirjeldus, kus on sõnastatud töö pakkumise võimalus kaitstud tingimustes ja teenuseosutaja juures neile, kes iseseisvale tööle ei liigu. Lisaks</i></p>	<p>andmetel maksimaalselt 5%), tuleb see läbida enne, kui teenuseosutaja päeva- ja nädalahoiuteenuse osutamisega alustab</p> <p>3.12. Selgitame.</p> <p>SHS § 70 lg 5 kohaselt:</p> <p>„(5) Sotsiaalkindlustusametil on õigus suunata isik käesoleva seaduse § 65 lõikes 2 nimetatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja juurde rehabilitatsiooniplaani koostamisele erihoolekandeteenuse vajaduse hindamiseks.“.</p> <p>Inimesel sobiva teenuse väljaselgitamisel kasutatakse alates 2019. aastast abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendit. Sellest ajast ei ole kordagi olnud tarvidust teenusevajaduse hindamisel suunata inimesi sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja juurde rehabilitatsiooniplaani koostamisele.</p> <p>Lisaks hindamisvahendile toetub SKA erihoolekandeteenuse vajaduse hindamisel andmetele Eesti Töötukassa osutatud tööturuteenuste kohta ning töövõime hindamise käigus koostatud eksperdiarvamusele ning Eesti Töötukassa antud töövõime hindamise otsuses sisalduvatele andmetele.</p> <p>4. Töötamise toetamise teenuse muudatused on eelnõust välja jäetud, vastavad muudatused viidi SHS-i sotsiaalhoolekande</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>täiendatakse teenuseosutaja tegevusi teenuse osutamise käigus ja teenust saama õigustatud isikutele seatavaid tingimusi.</i></p> <p>Jääb ebaselgeks, kuidas on teenuseosutajatel võimalik pakkuda inimestele kaitstud tingimustes töötamist sarnastel tingimustel pikaajalise kaitstud töö teenusega, st kuidas saab teenuseosutaja väiksema pearaha eest pakkuda sama kvaliteediga kaitstud tingimustes töötamist? Pelgalt sõnastuse muudatusega seaduses teenuse sisu muuta võimalik ei ole.</p> <p>4.2. Eelnõu seletuskiri: <i>Pikaajalise kaitstud töötamise teenuse katseprojekt lõppeb 2023. aasta lõpuga. Projekti ühe tulemusena selgus töötamise toetamise teenuse sihtrühma ja pikaajalise kaitstud töötamise teenuse sihtrühma sarnasus, mistõttu jätkatakse ühe teenusega. Muudatuse eesmärk on tagada puuduva töövõimega psüühikahäirega inimestele stabiilne ja paindlik töö tegemise võimalus ja tööoskuste arendamine, millel on omakorda positiivne mõju nii perekonnaliikmete igapäevasele koormusele kui ka psüühikahäirega inimese toimetulekule tervikuna.</i></p> <p>Nii töötamise toetamise teenusel (edaspidi TTT) kui ka pikaajalise kaitstud töö teenusel (edaspidi PKT) on roll tööoskuste kujundamisel, kuid erinevus PKT teenusel on võimetekohase töö tagamine ja töö oskuste ning töövõime säilitamine. Nii teenusekasutajatel kui ka teenuseosutajatel ei ole tänasel päeval kindlust, kuidas PKT teenuse lõppemine ja selle asendamine väiksema toetusega teenusega aitab psüühikahäiretega inimeseste toimetulekut tervikuna tagada.</p> <p>4.3. Eelnõu seletuskiri: <i>Tööhõiveprogramm 2024–2029“ eelnõu raames on tervisest tuleneva takistusega inimesele ette nähtud mitu tööalast toetavat teenust (tugiisikuga töötamine, tööalane rehabilitatsioon, toetatud töölerakendamine jm). Nii tööhõiveprogrammis välja toodud toetatud töölerakendamise</i></p>	<p><u>seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega</u> (vt viidatud seaduse § 1 p-d 4–7 ja 12).</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>teenus kui ka toetatud töötamise teenus on oma sisu ja eesmärkide poolest sarnased. Eelnõuga tehtava muudatuse eesmärk on puuduva töövõime tingimuse seadmisega (sh isikud, kellele on varem määratud 80–100% töövõimetust) selgemini eristada sihtrühmi, et need erinevate asutuste osutatavate teenuste puhul ei kattuks. Muudatuse jõustumisel ei ole õigust saada töötamise toetamise teenust isikutel, kellele ei ole määratud puuduvat töövõimet. Neil on õigus pöörduda toe saamiseks töötukassa poole Eelnõu kohaselt sätestatakse ühe tingimusena, mille täitmise korral on isikul õigus saada töötamise toetamise teenust see, et isikul on tuvastatud puuduv töövõime.</i></p> <p>Eelnevast tulenevalt on soov näha analüüsi palju tänastest PKT teenuse kasutajatest on puuduva töövõimega ning liiguvad TTT-le. Puuduva töövõime kriteeriumi kehtestamine on oluline kitsendus tänase TTT kriteeriumiga võrreldes. Oluline on, kas osalise töövõimega inimesed, kellel on raske, sügav või püsiva kuluga psüühikahäire ja kes vajavad töötamise ajal pidevalt toetust ja juhendamist saavad selle pideva toetuse ja juhendamise läbi tööturuteenuste? Milline Töötukassa meede või tööandjate kasutada olev toetav tegevus võimaldab osalise töövõimega pidevat toetust ja juhendamist vajaval inimesel olla hõives ja teha tähenduslikku tegevust (st juhtudel kui inimene ei olegi valmis avatud tööturul töötama või tema avatud tööturule jõudmine võtab kauem aega kui seda näevad ette Töötukassa meetmed)? Tugiisikuga töötamise teenust peab taotlema tööandja ja selleks ei ole seni olnud vajalik läbida ühtegi täiendavat koolitust. Toetatud tööle rakendamise eesmärk on inimene avatud tööturule saada orienteeruvalt 6 kuu jooksul.</p> <p>5. Rahvastikuregistri seaduse erisuste muudatus Eelnõu seletuskiri: <i>Lisaks luuakse eelnõuga rahvastikuregistri seadusega (RRS) elukoha registreerimisel erisus neile inimestele,</i></p>	

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p><i>kelle registreeritud elukohaks on jäänud erihoolekandeesutuste reorganiseerimise käigus suletud erihooldekodu (või selle asukoha KOV). Muudatus puudutab neid inimesi, kes on erihooldekodude reorganiseerimise käigus kolinud uude erihoolekandeesutusse ja kelle registreeritud elukohaks on jäänud suletud erihooldekodu. Muudatusega saab nende inimeste uue elukoha KOV õiguse registreerida inimese elukoht KOVi/linnajaos täpsusega, kuna nende eelmist elukohta enam ei eksisteeri.</i></p> <p>EPIKojal on hea meel, et selline muudatus on seaduse tasandil ette võetud. Samas toome välja, et endiselt on RRS piirav regulatsioon elukoha määratluseks inimestel, kes vajavad elulõpuni kõrvalist abi ja on seetõttu ööpäevaringse hoolekandeteenuse kasutajad.</p> <p>6. EPIKoja hinnangul ei täida käesolev eelnõu Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023– 2027 punktis 9.1.5 sätestatud eesmärgi jätkata hooldusreformi elluviimist ja minna edasi koduhoolduse, teenusmajade rajamise ja isikukeskse teenuse pakkumisega erihoolekandes ning punktis 9.1.6 sätestatud eesmärgi arendada paindlikke hooldusteenuseid, et vähendada sealhulgas laste ja puudega täiskasvanute pereliikmete hoolduskoormust ning võimaldada erivajadustega inimeste aktiivset osalemist tööturul ja ühiskonnaelus, kuna plaanitavad muudatused on inimese vaates niivõrd jäigad ning pigem takistavad osalemist tööturul ja ühiskonnaelus.</p> <p>Kokkuvõtvalt, eelnõus on väljatoodud, et muudatuste vajalikkus ei tulene teenuse sihtgrupi vajadusest, vaid praktilistest probleemidest teenuse osutamisel ja vajadusest saavutada suurem õigusselgus.</p> <p>EPIKoda ei ole nõus, et toetav, paindlik, kogukonnas pakutav, KOV-i, inimese ja riigi koosrahastamisel osutatav ning inimeste ja tema lähedaste vajaduste järgi disainitud paindlikust teenusest tahetakse tagasi jäiga ja riigi tasandi korraldusse jäävale teenusele</p>	<p>5. Arvestatud</p> <p>Eelnõud muudeti nii, et KOV-id, kus asuvas ööpäevaringset sotsiaalteenust osutavas hoolekandeesutuses (eri- või üldhooldekodus) elavad inimesed, kes on registreeritud enne 2019. aastat ööpäevaringset erihoolusteenust osutavasse hoolekandeesutusse, mis on erihooldekodude reorganiseerimise käigus suletud, hakkavad nende inimeste elukoha aadressina rahvastikuregistrisse kandma selle KOV-i/linnaosa aadressi, mis on seni kantud tema viibimiskohana rahvastikuregistrisse.</p> <p>6. Selgitame</p> <p>Käesolevas kooskõlastustabelis toodud eelnõu kooskõlastamise tagasiside järgselt toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised, kus osalesid esindajad Eesti Puuetega Inimeste Kojast, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidust, Õiguskantsleri Kantsleist jt. Samuti viidi teenuse sihtrühma vajaduste väljaselgitamiseks läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas, mille tulemusi partneritele tutvustati. Koostöö tulemusena jõuti kompromissideni, millest lähtuvalt eelnõud muudeti. Planeeritavad muudatused toovad sihtrühmale kaasa suurema selguse teenuse nõuete osas, mida teenuseosutajalt saab oodata (nt voodi tagamine igale vajajale, teenuseosutamine vajadusel ka nädalavahetusel ja riigipühadel), õiguse teenusele</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>liikuda. Riik üldisemalt on võtnud selge suuna arendada kodus elamist toetavaid teenuseid ning samuti ootuse, et kohalikud omavalitsused osutaksid oma teenuseid vajaduspõhiselt. Selle muudatusega astub riik sammu tagasi ning teenus muutub inimese jaoks vähem paindlikumaks ega lähtu igaühe individuaalsetest vajadustest. Miinimumnõude kehtestamine ei toeta vajadustele vastava abi tagamist ning ei võimalda teenust saada väiksema vajaduse korral. Teenuse saamine, sh väiksemas mahus on väga oluline perede hoolduskoormuse leevendamisel ja kodus elamist toetav.</p> <p>Täna kehtiva päeva- ja nädalahoiuteenuse regulatsioonis võib riik muuta kasutamata teenuskoha rahastamise tingimusi teenuseosutajale, kuid mitte inimestele vajaliku paindlikkuse arvelt. Oleme valmis EPIKoja seisukohti selgitama ja põhjendama.</p>	<p>saabumisest 6 kuu jooksul kohanemisaja kasutamiseks ning omaosaluse osaliseks hüvitamiseks SKA poolt.</p>
Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit	<p>1. Lugesdes läbi seadusemuudatuste eelnõuga, nõustub Erihoolekande Pakkujate Liit muudatusega RRS-is. Äärmiselt oluline on, et erivajadusega inimene tunneks ennast ümbritsevas kogukonnas teretulnuna ja et teda koheldaks võrdselt teiste ümbruskonna elanikega. Suur tänu seaduse kirjutajale selle lahenduse eest!</p> <p>2. Töötamise toetamise regulatsiooni muutumisel on väga positiivne see, et senised kaitstud tööd tegevad kliendid saavad eelisjärjekorda töötamise toetamise teenuse saamiseks.</p> <p>3. Kindlasti ei ole teenusosutajad nõus ja on väga pettunud, et töötamise toetamise teenuse saamine sõltub sellest, millisel erihoolekandeteenusel inimene viibib. Need inimesed, kes ei ole suutelised püsivalt erinevaid tööoperatsioone sooritama ei kvalifitseeru ju teenusele nagunii ning vastava hinnangu saab teha sotsiaalkindlustusamet.</p>	<p>1. Täname tunnustuse eest.</p> <p>2. Töötamise toetamise teenuse muudatused on eelnõust välja jäetud, vastavad muudatused viidi SHS-i sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (vt viidatud seaduse § 1 p-d 4–7 ja 12).</p> <p>3. Selgitame. Toetavaid teenuseid (igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamise teenus, toetatud elamise teenus) võib inimene saada samal ajal, kuna teenuste maht on väike ja igal teenusel on oma osa inimese toetamisel. Seoses päeva- ja nädalahoiuteenuse</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Aga kui inimesel on säilinud väiksemgi huvi ja soov töötada ning lisa sissetulekut saada, siis on väga meelevaldne teda tööst eemal hoida ja selgitada, et ta ei kvalifitseeru teenusele seepärast, et ta on just ööpäevaringsel teenuse.</p> <p>Sõltumata, kas ta on toetatud elamise, kogukonna või ööpäevaringsel teenusel, vajab ta just töötamise toetamist. Ehk siis tegelikult inimest, kes teda tööturule aitab või talle töökeskuses tööd korraldab. Küsimus - kes siis peaks toetama töötamisel ööpäevaringse teenuse klienti? Kes peaks käima temaga tööandjate juures ja vajadusel teda tööle saatma ja töökaaslastega suhtlemist toetama. Ööpäevaringse teenuse hind on äärmiselt madal, mis ei võimalda leida mingisugust ressursi inimese tööl käimise toetamiseks.</p> <p>Selgituseks, et ööpäevaringsel teenusel on väga erineva toimetulekuga inimesed. Seal on suurema abivajadusega isikud, kes teevad töölaadseid tegevusi, aga seal on need inimesed, kes iseseisvalt ei ole suutelised raviskeemist kinni pidama, aga on väga võimekad erinevaid tööoperatsioone tehes. Töötavad ka avatud tööturul.</p> <p>Samuti suunatakse massiliselt ööpäevaringsele erihooldekandeteenustele tugeva alkoholisõltuvusega elanikke, kelle päästaks igapäevasest alkoholitarvitamisest kohustus töö tegemise näol. Praegusel juhul sisustavad nad oma aega alkoholi tarvitades ja kogukonda, kaaskliente ning töötajaid terroriseerides.</p> <p>4. Päeva- ja nädalahoiu teenuse positiivne külg on see, et nüüd saab kõikidel klientidel olema sarnane teenuse hind, mis lihtsustab teenusega seotud arvestuste pidamist.</p> <p>Aga on mitu teemat, millega teenusosutajad ei ole nõus ja mis oluliselt takistavad selle teenuse edasist osutamist.</p>	<p>lisandumisega täpsustatakse SHS muutmise eelnõus, et selle teenuse saajad teisi erihooldekandeteenuseid samal ajal kasutada ei saa.</p> <p>Ööpäevaringse erihooldekandeteenuse puhul on eeldus, et tööoskuste kujundamisega tegeleb ööpäevaringse teenuse tegevusjuhendaja: SHS § 100. Ööpäevaringne erihooldekandeteenus</p> <p>(2) Ööpäevaringse erihooldekandeteenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt täisealise isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:</p> <p>1) täitma käesoleva seaduse § 87 lõikes 2 sätestatud kohustusi;</p> <p>...</p> <p>SHS § 87. Igapäevaelu toetamise teenus</p> <p>(2) Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:</p> <p>...</p> <p>5) kujundama isiku tööoskusi ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist;</p> <p>...</p> <p>Mõistame, et ööpäevaringse erihooldekandeteenuse maksumus peaks olema kõrgem, sh personali tööl rohkem, et jätkuks aega kvaliteetselt ja süsteemselt teenuse saajate tööoskuste arendamiseks. Vt ka järgmine punkt.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>4.1. Teenuse hind tekitab praegusel kujul väga suurt ebavõrdsust ööpäevaringsete äärmusliku abivajadusega teenuse ja intervallteenuse saajate vahel. Intervallteenusele määratud hind on täna palju kõrgem (68 eurot ööpäev), kui ööpäevaringse äärmusliku toetusega teenuse hind (49 eurot). Samas nõuded ööpäevaringse teenuse sisule on palju suuremad (riided, ravimid, ruumid ja kõik muu eluks vajalik). Samuti ei ole ööpäevaringse äärmusliku abivajadusega teenusel võimalik valida kliente ehk siis teenusel on ka autismispektriga agressiivsed elanikud, kes tekitavad palju lisakulutusi.</p> <p>Intervallteenuse hind ei tohi olla kindlasti suurem kui ÖÄ hind.</p> <p>Äärmusliku abivajadusega ööpäevaringse teenuse osutajad soovivad samamoodi, et tööl oleks suurem arv personali, mille katteks valdav osa teenushinnast ju läheb.</p> <p>Ettepanek: ühtlustada äärmusliku abivajadusega isikutele pakutava ööpäevaringse teenuse hind intervallteenuse hinnaga klientidele võrdsuse tagamise printsiibi alusel. Ehk tõsta ööpäevaringse äärmusliku toetusega teenuse hind vähemalt samale tasemele.</p> <p>4.2. §99 on kohustus pakkuda teenust nädalavahetusel ja pühade ajal.</p> <p>Intervallteenuse mõte on ju olla paindlik ja pakkuda peredele toetust aegadel, kui nad ise ei saa oma lähedasega tegeleda. Niimoodi seda reguleerides kaob teenuse algne mõte ja teenus muutub tegelikult ööpäevaringseks teenuseks. Kui tegemist on peredega, kus vanem on graafikujärgsel tööl, siis võib teenuseosutaja korraldada vajadusel pühadeaegse hoiu. See</p>	<p>4.1. Selgitame.</p> <p>Nõustume, et äärmusliku toetusvajadusega inimeste ööpäevaringse teenuse maksumus peaks olema oluliselt kõrgem, kui on kehtiv maksumus. 2023. aasta alguses uuendas SKA erihoolekandeteenuste kulumudeli ja valmistati ette kavatsus 2024. aasta riigieelarvest teenuste maksumuse tõusuks lisaraha küsida, sh ööpäevaringsete teenuste puhul lisapersonali palkamise võimaldamiseks. Kevadise riigieelarve kärpekavaga seoses jäi lisaraha küsimine kavatsatud mahus teostamata ja sellega seoses ei olnud võimalik teenuste maksumusi soovitud mahus suurendada.</p> <p>1. jaanuarist 2024. a õnnestus siiski tõsta erihoolekandeteenuste maksimaalseid maksumusi 5–20%. Keskmiselt tõsteti maksimaalseid maksumusi 11,4%, enamikul teenustel vähemalt 10% (sh igapäevaelu toetamise teenuse diferentseeritud hinda kui äärmuslik toetusvajadusega ööpäevaringse teenuse hinda).</p> <p>Päeva- ja nädalahoiuteenuse puhul on tegu erandliku teenusega selles mõttes, et teenusesaaja jagab oma aega teenuseosutaja, teenuse saamise koha ja lähedaste, kodu vahel. Seetõttu on väga oluline, et koostöö ja infovahetus sujuks. Näiteks on väga oluline, et teenusesaaja raviskeemi järgimine ei katkeks ka teenuseosutaja juures olles ning teenuseosutaja juures omandatud oskusi säilitataks ja arendataks edasi inimese kodus.</p> <p>4.2. Selgitame.</p> <p>Eelnõus on kirjas, et päeva- ja nädalahoiuteenuse osutaja on kohustatud tagama teenuse osutamise teenust saava isiku lähedaste vajadustele sobival ajal kõikidel nädalapäevadel, sealhulgas riiklikel pühadel. Sellega soovitakse igale teenusesaajale ja tema lähedastele pakkuda võimalust vastavalt</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>peaks jääma teenusosutaja otsustada. Selleks peaks teenuse 6-tunnise päevamäära osutamise saama summeerida ja pakkuda peredele just nii seda teenust, kuidas on vaja. Enamus teenusesaajate soov on siiski teenust saada E-R-ni.</p> <p>Muidugi on ka selliseid teenusosutajaid, kes küsivad peredelt raha juurde nende 7 päeva eest, mida riik ei tasu ja nii tulebki tegelikult välja teenus, mis on tegelikult</p> <p>30-päevane ehk ööpäevaringne teenus, kust teenusesaaja ei lahku päevagi.</p> <p>Kas siis sel juhul on tegemist intervallteenusega? Võimalik on ju reguleerida ööpäevaringseid teenuseid pigem nii, et neis ei ole kodus viibimisega seotud ajalisi piiranguid, inimene saab käia kodus nii palju kui ta soovib ja pered ei pea tundma, et tema lähedane paigutati „hooldekodusse“ ära. Samuti oleks sel juhul 24/7 olemas töötajad.</p> <p>Ettepanek: Kohustada teenusosutajad teenust osutama E-R ni ning vastavalt vajadusele pakkuda teenust ka nädalavahetuste ja pühade ajal.</p> <p>Alternatiiviks on see, kui kohatasu makstakse 100% ulatuses ja saab ka tegelikult töötajad kõik päevad kohal hoida. 65% tühjade kohtade katmine seda ei võimalda.</p> <p>Teenusosutajate mure selles osas on väga tõsine. Kui nädalavahetustel ja pühade ajal tuleb sellistel tingimustel teenust hakata osutama, teades, et kliente nagunii ei ole, siis mitmed teenusosutajad kaaluvad intervallteenuse osutamise lõpetamist.</p> <p>4.3. SHS § 89- KOV poolt osaluse küsimus ruumide kulude katmine peab olema seotud tegelike kuludega, mitte lihtsalt omavalituse kehtestatud hind. Oht on selles, et KOV kehtestab endale mingi piirmäära, mis ei kata teenuse osutamise tegelikke kulutusi ja ei nõustu teenusosutajale rohkem maksma.</p>	<p>oma vajadustele valida, millal inimene teenust kasutab. Eelnõu kooskõlastamise tagasisidet arvesse võttes toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised ning viidi läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas. Küsitlusest selgus, et teenuse saajate jaoks on oluline, et säiliks võimalus vajadusel (eelneval kokkuleppel) teenust kasutada öisel ajal, riigipühadel ja nädalavahetusel. Ka seni on pooled diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse osutajad võimaldanud teenust vajadusel kasutada riigipühadel ning nädalavahetustel. Eesmärk ei ole, et teenusosutaja oleks 24/7 teenuse osutamise valmiduses, kuid eeldus on, et vajaduse tekkides leitakse teenuse saajale võimalus saada teenust ka väljaspool nõ tööaega.</p> <p>4.3. Selgitame.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Ettepanek: Omavalitsusel on kohustus selgitada välja teenuseosutaja tegelikud kulud ruumidele ja vastavalt sellele ka oma piirmäär kehtestada. Või siis on riiklik keskmine m2 hind, mille alusel piirmäär kehtestatakse. Ruumide kulude katteks tuleb arvestada otseselt teenuse osutamisega seotud tegelusruume, üldruume (saal) ja haldusruumid. Praegune regulatsioon välistab küll teenusosutaja poolt kuritahtliku raha küsimise KOV-ilt, aga ei aita tegelikke kulusid katta.</p> <p>4.4. Teenuse osutajal peab olema õigus teenuse osutamine lõpetada või teenusele mitte vastu võtta, kui tegemist ei ole õigele teenusele suunamisega. Näiteks tavalisele IET teenusele suunatakse väga sageli tegelikult intervallteenusevajadusega teenuse vajajaid või õendushooldusvajadusega ja agressiivsekäitumisega teenuse kasutajad. Sellega seoses ei ole teenusehind kuidagi kulude katteks piisav ning võtab ära tegelike intervallteenuse vajate kohad ja rahastamise.</p> <p>Ettepanek: Teenusosutajal on õigus vaidlustada teenuse suunamine, kui saadetud klient ei sobi kokku teiste teenusesaajate profilliga.</p> <p>4.5. Teenusosutajale on arusaamatu kohustus tagada kõigile teenuse saajatele voodi olemasolu. Enamus teenusesaajaid kasutavad teenust argipäeviti vanemate tööajal. Kui selgub, et on vajadus ööpäevaringse teenuse järele, saab teenusosutaja soetada voodid, aga väga ebamõistlik on soetada näiteks kalleid funktsionaalvoodideid igale kliendile. Samuti tuleb voodiga lisaks soetada laesiinidel tõstukid ja muud abivahendid, mis on väga kulukas ja mida teenuse hind ära ei kata.</p> <p>Ettepanek: Voodite soetamine jätta teenusosutaja otsustada ja tekitada regulatsioon, et näiteks kui 50% teenusesaajatest vajab ööpäevaringset teenust, siis soetab teenusosutaja vastava</p>	<p>Riik ei saa KOVile panna lisakohustusi, kui kohustustuste täitmiseks ei anta eelarvesse lisaraha. Eelnõus oleva § 89 muudatusega täpsustatakse, et ruumikulude katmine (enda kehtestatud ulatuses) on teenusele suunatud inimese rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse KOVi kohustus. Kulude katmise sisulist poolt ei muudeta eeltoodud põhjusel.</p> <p>4.4. Selgitame.</p> <p>SKA arvestab inimese teenusele suunamisel inimese soo, diagnoosi, emakeele jms-ga. SHS § 83 lõike 1 punkt 9 sätestab teenuseosutajale kohustuse teavitada esimesel võimalusel teenust saavat isikut ja SKA-d ning olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat erihooletandeteenuse osutamise kestel tekkinud kahtlusest, et isikule osutatav teenus ei vasta tema vajadustele. Hindamistulemuste kohaselt tuleb SKA-l leida lahendus ja tagada, et inimene saaks vajaduse kohast teenust.</p> <p>4.5. Arvestatud.</p> <p>Eelnõu tagasisidet arvestades muutsime eelnõus päeva- ja nädalahoiuteenuse osutaja kohustusi nii, et teenusosutaja on kohustatud tagama voodikohad vastavalt samal ajal teenust saavate isikute vajadustele (mitte arvule) (SHS § 99³ lg 4 p 1). Kuna tegu on äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestega, tuleb igale teenust kasutavale inimesele vajaduse korral siiski</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>varustuse. Praeguse regulatsiooni korral tuleb tubadesse lihtsalt osta mittevajalikke esemeid.</p> <p>Pigem peab teenusosutaja tagama päevasel ajal pikutamise ja puhkamise võimaluse klientidele. See aga ei tähenda alati kalli funktsionaalvoodi varustuse soetamist.</p> <p>4.6. Inkontinentsete tarvikute soetamine on intervallteenuse osutajale liiga suur administratiivne koormus. Kuna teenusel on mähkmete kulu väga suur, peab teenusosutaja viima läbi hankeid ja ostumenetlusi, mis ei taga kõigile teenusesaajatele just talle sobivad tooted.</p> <p>Ettepanek: jätta inkontinetsi- ja muude hügieenitarvikute soetamine teenuse saaja enda kohustuseks.</p>	<p>tagada voodikoht. See tähendab seda, et teenuse osutamise ruumides peab olema piisavalt ruutmeetreid, et juhul kui kõik samal ajal teenust saavad isikud vajavad voodit, vastavad ruumid sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 75 „Tervisekaitseõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ sätestatud ruuminõuetele.</p> <p>Teenuse saajate küsitluses toodi korduvalt ka välja, et päeva- ja nädalahoiu teenuse saajad vajavad pikutamise ja puhkamise võimalust ka päevasel ajal.</p> <p>4.6. Arvestatud.</p> <p>Eelnõu kooskõlastamise tagasisidet arvesse võttes toimusid mitmed lahenduste leidmisele suunatud koostöökohtumised ning viidi läbi küsitlus diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenuse saajate hulgas. Küsitlusest selgus, et teenuse saajad eelistavad teenusele tulles võtta kaasa endale sobivad mähkmed, kuid eeldatakse, et teenuse osutajal on ootamatute olukordade tarbeks siiski olemas ka väike mähkmevaru. Eelnõuga seoses muudetavas sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 65 „Erihoolekandeteenuste rahastamine“ päeva- ja nädalahoiuteenuse osutajalt inkontinentsitoodete tagamist ei nõuta.</p>
Sotsiaalkindlustu samet	<p>1. Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja (lk 26) kolmanda lõigu esimest lauset järgmiselt: „[m]uudatus, et teenusesaaja peab kasutama teenust minimaalselt kümnel ööpäeval kuus, mõjutab SKA andmetel 23 inimest, kes keskmiselt kasutasid 2022. aasta jaanuarist septembrini diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust vähem kui kümme päeva kuus.“</p>	<p>1. Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas lause muudetud: Muudatus, et teenusesaaja peab kasutama teenust minimaalselt kümnel päeval kuus, mõjutab SKA andmetel 23 inimest, kes keskmiselt kasutasid 2022. aasta jaanuarist septembrini diferentseeritud hinnaga igapäevaelu toetamise teenust vähem kui kümme päeva ühes kuus.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>Põhjendus: hetkel loeb lause teisest poolest välja, et isikud kasutasid jaanuarist septembrini teenust vähem kui kümme päeva.</p> <p>2. Eelnõuga kavandatakse muudatusi töötamise toetamise teenuses ja sellega seondult on seletuskirjas viidatud, et muudatused tagavad vajadusel inimeste pikemaajalisema toetuse ja juhendamise, nii enne tööle asumist kui ka töötamise ajal (eelnõu seletuskiri, lk 29 viimane lõik). Nõustume, et SHS § 91 lõike 1 kohaselt seisneb töötamise toetamise teenus juba täna inimeste toetamises ja juhendamises enne tööle asumist ning töötamise ajal. Siiski markeerime, et töötamise toetamise teenuse sihtrühma kuuluvad osaliselt ka need kliendid, kellele siiani on pakutud tuge pikaajalise kaitstud töö projekti tegevuste alt. Kuna pikaajalise kaitstud töö projekti tegevus lõppeb 31.12.2023, siis kaasneb ka sellega lühiajaliselt SKA töökoormuse kasv, mis on tingitud projekti sihtrühma kuuluvate klientide teenuste ümberhindamise vajadusest ja võimalusel nende suunamisest töötamise toetamise teenusele.</p> <p>3. Nõustume eelnõu seletuskirjas tooduga, et SKA töökoormus võib ajutiselt suurene da teenusesaajate taotluste menetlemise, teenusevajaduse hindamise ning teenuseosutajate tegevuslubade taotluste ja lepingute sõlmimise tõttu. Siinkohal soovime eraldi esile tuua SHSi muudatused, mis on seotud päeva- ja nädalahoiuteenuse lisandumisega SHS-i (eelnõu § 1 punkt 22) ja viidatud teenuse osutamisele uue tegevusloa nõude kehtestamisega (eelnõu § 1 punktid 24 – 26). Kuivõrd täna osutatakse päeva- ja nädalahoiuteenust igapäeva elu toetamise teenuse osutajate poolt, siis palume uue tegevusloa nõude kehtestamisega planeerida nii teenuse osutajatele kui ka SKA-le piisav üleminekuaeg tegevuslubade taotlemiseks/metetlemiseks.</p>	<p>2. Töötamise toetamise teenuse muudatused on eelnõust välja jäetud, vastavad muudatused viidi SHS-i sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (vt viidatud seaduse § 1 p-d 4–7 ja 12).</p> <p>3. Arvestatud. Eesmärk on eelnõu valitsusse saata juba märtsis ja loodame, et seadusmuudatused saavad vastu võetud enne suve, et SKA-l jääks piisavalt aeg tegevuslubade menetlemiseks.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>On oluline märkida, et täna osutavad erihoolekandeteenuseid ligikaudu 400 teenuse osutajat ja neist 21 on keskendunud ka päeva- ja nädalahoiuteenuse pakkumisele. Seega tuleb arvestada, et teenuse osutamise jätkamiseks vajavad seaduse jõustumisel uut tegevusluba kümned teenuseosutajad. Kõikide viidatud tegevuslubade menetlemisega lühikeses perioodis kaasneks teenuste katkemise risk ja see võib kaasa tuua ka olulise töökoormuse (sh ületundide vajaduse) SKA-le. Lisaks kaasneb tegevuslubade menetlemisega töökoormus teistele asutustele, kuna reeglina kaasatakse loamenetlusse ka Päästeamet ja Terviseamet, kes hindavad tuleohutus- ning tervisekaitsenõuete täitmist. Sellest tulenevalt palume planeerida päeva- ja nädalahoiuteenuse (sh selle tegevusloa nõudega) seonduvate muudatuste jõustumise ja seaduse Vabariigi Presidendi väljakuulutamise vahele 6 kuuline üleminekuaeg uute tegevuslubade taotlemiseks/menetlemiseks.</p> <p>4. Kuivõrd eelnõu puudutab muudatusi SHS-i erihoolekandeteenuste korralduses, siis soovime ühtlasi ära markeerida probleemi, mis seostub erihoolekandeteenuste üldise korraldusega. Nimelt on SKA-ni jõudnud info, et 2024. aastast sooviks erihoolekandeteenust osutada ka Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) hallatav riigiasutus (Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus). Sellega seonduvalt tekivad aga küsimused teenuse rahastamisega, teenusele suunamisega, teenuse osutamise lõpetamisega, teenuseosutaja vahetamisega jne. Seda põhjusel, et SHS-i üldpõhimõtte kohaselt peaks teenuse osutamine toimuma SKA ja teenuseosutaja vahelise lepingu alusel, kuid SHS § 72 lõige 3 ei võimalda sõlmida SKA-l lepingut valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutusega. Seejuures tuleneb SHS § 72 lõikest 4, et kui erihoolekandeteenuse osutajaks on valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus,</p>	<p>4. Vastavad muudatused viidi SHS-i sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (vt viidatud seaduse § 1 p-d 1–3).</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>rahastatakse erihoolekandeteenuse osutamist Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest. Meie jaoks on ebaselge, kuidas on mõeldud erihoolekandeteenuse rahastamist neis olukordades, kus teenuse osutajaks on mõne teise ministeeriumi hallatav riigiasutus. Kas SHS 72 lõike 4 alusel saab rahastada SoM valitsemisala eelarvest HTM-i valitusasutuse tegevust ja kuidas peaks sellisel juhul olema teenuse osutamise korraldus fikseeritud? Palume hinnata selles valguses SHS § 72 jj muutmisvajadust.</p>	
Eesti Töötukassa	<p>Eesti Töötukassa ettepanek on jätkata koostööd Sotsiaalkindlustusameti ja Sotsiaalministeeriumi vahel andmevahetuse ja andmete kättesaadavuse parendamiseks, et sarnaste teenuste ja sihtrühma osas oleks võimalik paremini hinnata pakutavate teenuste vajadust ja vähendada dubleerimise riski Sotsiaalkindlustusameti ja Eesti Töötukassa poolt pakutavate teenuste (nt tugiisikuga töötamise teenus, tööalane rehabilitatsioon) osas, kus sihtrühmad võivad ka edaspidi kattuda ning parendada erinevate osapoolt evahelist koostööd klientide toetamiseks.</p> <p>Lisaks ei selgu seletuskirjast, milline on pikaajalise kaitstud töö lõppemise ja töötamise toetamise teenuse muutmise mõju Sotsiaalkindlustusameti ja Eesti Töötukassa eelarvele. Mõju töötukassa eelarvele võib olla suur, juhul kui pärast pikaajalise kaitstud töö teenuse lõppemist ja olukorras, kus Sotsiaalkindlustusameti võimalused neile käesoleva seadusmuudatuse alusel neile vajaliku töötamise toetamise teenuse pakkumiseks on piiratud (nt satuvad teenuse ootejärjekorda). Töötukassa kaudu on inimestel võimalus saada nii nõustamist, tööturuteenuseid (v.a. puuduva töövõimega inimestele suunatud teenused) kui ka töötuskindlustushüvitist, kuid arvestades kirjeldatud sihtgrupi suurt juhendamise ja</p>	<p>Töötamise toetamise teenuse muudatused on eelnõust välja jäetud, vastavad muudatused viidi SHS-i sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (vt viidatud seaduse § 1 p-d 4–7 ja 12).</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>toetamise vajadust, on nende liikumise tõenäosus avatud tööturule väga väike. Palume eelnõu seletuskirjas muudatuste mõju eelarvele täpsemalt välja tuua.</p> <p>1. Lisaks eelnevale teeme ettepaneku täpsustada eelnõu järgmiselt:</p> <p>1) Eelnõu § 1 punktiga 16 täiendatakse §-i 91 lõikega 3. Töötukassa hinnangul tuleks muuta lõike sõnastus täpsemaks lähtuvalt eelnõu seletuskirjast, kus on selgitatud, et töö pakkumise all on mõeldud töötamist kaitstud tingimustel, neile inimestele, kes ei ole valmis avatud tööturul töötama. Hetkel jääb muudatuse sisu ebaselgeks ja ei ole üheselt mõistetav, et edaspidi võib teenuse raames pakkuda inimestele kaitstud tingimustel töötamist.</p> <p>Teeme ettepaneku eelnõu § 91 lõige 3 sõnastada järgmiselt:</p> <p>„(3) Töötamise toetamise teenuse osutamise käigus võib teenuseosutaja pakkuda isikule võimetekohast sobivat tööd kaitstud tingimustel, mille tegemiseks vajab isik pidevalt toetust ja juhendamist.“;</p> <p>2) Eelnõu § 1 punktiga 17 täiendatakse §-i 92 punktiga 11. Eesti Töötukassa toetab sihtrühma täpsustamist töötamise toetamise teenuse osas, kuna muudatusega väheneb dubleerimine töötukassa teenusega. Küll aga on töötukassa hinnangul § 92 punkti 11 sõnastuses üleliigne sõna „täisealine“, kuna vanaduspensioniiikka saabki jõuda täisealine isik.</p> <p>Teeme ettepaneku eelnõu § 92 punkt 11 sõnastada järgmiselt:</p> <p>„11) tal on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isik;“.</p> <p>2. Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja järgmiselt:</p> <p>Eelnõu seletuskirja lehekülg 11 § 1 punkti 17 kolmandas lõigus on selgitatud järgmist: „Muudatuse jõustumisel ei ole õigust saada töötamise toetamise teenust isikutel, kellele ei ole määratud puuduvat töövõimet. Neil on õigus pöörduda toe saamiseks</p>	

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>töötukassa poole. Osalise töövõimega isikud, kes juba saavad töötamise toetamise teenust, saavad jätkata teenuse kasutamist kuni SKA väljastatud suunamiskirja lõppemiseni. Muudatuse jõustumise hetkeks teenusejärjekorras olijatele, kellele on määratud osaline töövõime, tagatakse võimalus saada teenust, kui järjekord nendeni jõuab (eelnoõu § 1 punktiga 27 SHS §-i 160 lisatav lõige 45). Pärast käesolevas punktis nimetatud sätte jõustumist SKA enam osalise töövõimega uusi isikuid teenusejärjekorda ei võta. Küll aga jagab SKA juhtumikorraldaja tema poole pöördujatele infot töötukassa teenuste kohta.“</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada lõigu viimane lause järgmiselt: „Osalise töövõimega inimestele, kes ei ole enam õigustatud saada töötamise toetamise teenust, soovitatakse tööalase toe saamiseks pöörduda Eesti Töötukassasse.“.</p> <p>Täpsustus on vajalik, kuna töötukassa poolt pakutavad teenused on vajaduspõhised ja teenuse vajadus selgitatakse välja töökeskse nõustamise käigus, siis ei ole asjakohane Sotsiaalkindlustusameti poolt tutvustada inimestele konkreetseid teenuseid, vaid anda üldine soovitus töötukassasse pöördumiseks.</p>	
Justiitsministeerium	<p>VTK esitamine Justiitsministeeriumile – eelnõu aluseks olevat VTK-d ei ole saadetud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks. Märgime, et kõik VTK-d tuleb saata Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks.</p>	Võetud teadmiseks.
	<p>5¹. jaotis (nõuded teenusele) – eelnõu 5¹. jaotises nähakse ette täiendavad nõuded teenusele, mis kujutab endast põhiseaduse (edaspidi ka PS) §-s 31 ette nähtud ettevõtlusvabaduse riivet. Riigikohus on leidnud, et seadusandja peab kõik põhiõiguste seisukohalt olulised küsimused otsustama ise^[1], sh peavad seaduses sisalduma põhiõiguste riive raamid. /.../</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>PS-pärasuse analüüs on lisatud seletuskirja punkti 2.</p>

[1] RKPJKo 24.12.2002, nr 3-4-1-10-02, p 24

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	Eelnevast lähtuvalt palume eelnõu seletuskirjas esitada ettevõtlusvabaduse riive põhiseaduspärasuse analüüs.	
	Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	Arvestatud eelnõus ja seletuskirjas.